

Azərbaycan Respublikası adından

QƏRAR

Bakı şəhəri

İş № 1(102)-194/2022

08.02.2022

ALİ MƏHKƏMƏ

Azərbaycan Respublikası adından
Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin
Cinayət Kollegiyasının

Q Ə R A R I

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyası hakimlər Yusifov Şahin Yaşar oğlu (sədrlik edən və məruzəçi), Seyidov Əziz Cəfər oğlu və Mövsümov Nazim Rəsim oğlundan ibarət tərkibdə,

Əbilov Hüseyn Nətiq oğlunun katibliyi ilə,

dövlət ittihamçısı – Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin kassasiya instansiyası məhkəməsində dövlət ittihamının müdafiəsi və analitik təhlil şöbəsinin böyük prokuroru İmranov Hafiz Bəyqas oğlunun və

məhkumlar Məhkum 1nün və Məhkum3nün iştirakları ilə,

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin 31 mart 2021-ci il tarixli hökmü ilə **Məhkum 1nün, Məhkum2nün və Məhkum3nün**, hər birisinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra mətdə CM-nin) 197.2-ci və 200.2.2-ci maddələri ilə təqsirli bilinib məhkum olunmasına dair cinayət işi üzrə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 24 iyun 2021-ci il tarixli qərarından dövlət ittihamçısı Sadıqov Səyavuş Köçəri oğlu tərəfindən verilmiş kassasiya protestinə əsasən işə baxaraq,

M Ü Ə Y Y Ə N E T D İ:

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin 31 mart 2021-ci il tarixli hökmü ilə (hakimlər Qəniyev Faiq Əsəd oğlu (sədrlik edən və məruzəçi), Xankişiyev Mirzə Aslan oğlu və Mahmudov İlham Ağa oğlundan ibarət tərkibdə)

Məhkum 1, xxxxxxxx il tarixdə Cəlilabad rayonunun Təklə kəndində anadan olmuş, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, orta təhsilli, evli, himayəsində iki azyaşlı uşaqları olan, fərdi sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan, əvvəllər məhkum olunmamış, ünvan 1-də qeydiyyatda olan, ünvan 2-də yaşayan,

Məhkum2, xxxxxx il tarixdə Bakı şəhərində anadan olmuş, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, ali

təhsilli, subay, fərdi sahibkarlıq

FED.AZ.FED.AZ

fəaliyyəti məşğul olan, əvvəllər məhkum olunmamış, ünvan 1-də qeydiyyatda olan və həmin ünvanda yaşamış və

Məhkum3, xxxxxxxx il tarixdə Cəlilabad rayonunun Təklə kəndində anadan olmuş, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, orta təhsilli, evli, himayəsində iki azyaşlı uşaqları olan, fərdi sahibkarlıq fəaliyyəti məşğul olan, əvvəllər məhkum olunmamış, ünvan 1-də qeydiyyatda olmaqla yaşamış,

hər birisi CM-nin 197.2-ci və 200.2.2-ci maddələrində nəzərdə tutulan cinayət əməllərini törətməkdə təqsirli bilinərək:

- **Məhkum 1** CM-nin 197.2-ci maddəsi ilə 1 (bir) il 8 (səkkiz) ay müddətə, CM-nin 200.2.2-ci maddəsi ilə 6 (altı) ay müddətə, CM-nin 66.2-ci maddəsinə əsasən təyin olunmuş cəzaları qismən toplamaq yolu ilə qəti olaraq 2 (iki) il 1 (bir) ay müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunmuş, onun məhkəməyədək icraat zamanı həbsdə saxlanması müddəti cəzaçəkmə müddətinə daxil edilməklə və cəzasının çəkilməsi müddətinin əvvəli 06 fevral 2019-cu il tarixdən hesablanmaqla o, təyin olunmuş cəzanı tam çəkmiş hesab edilmiş, barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbiri ləğv olunmuş və o, dərhal məhkəmə iclas zalında həbsdən azad edilmişdir;
- **Məhkum2** CM-nin 197.2-ci maddəsi ilə 1 (bir) il 8 (səkkiz) ay müddətə, azadlıqdan məhrum etmə cəzası, CM-nin 200.2.2-ci maddəsi ilə 6 (altı) ay müddətə, CM-nin 66.2-ci maddəsinə əsasən təyin olunmuş cəzaları qismən toplamaq yolu ilə qəti olaraq 2 (iki) il 1 (bir) ay müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunmuş, onun məhkəməyədək icraat zamanı həbsdə saxlanması müddəti cəzaçəkmə müddətinə daxil edilməklə və cəzasının çəkilməsi müddətinin əvvəli 06 fevral 2019-cu il tarixdən hesablanmaqla o, təyin olunmuş cəzanı tam çəkmiş hesab edilmiş, barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbiri ləğv olunmuş və o, dərhal məhkəmə iclas zalında həbsdən azad edilmişdir;
- **Məhkum3** CM-nin 197.2-ci maddəsi ilə 1 (bir) il 8 (səkkiz) ay müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası, CM-nin 200.2.2-ci maddəsi ilə 6 (altı) ay müddətə, CM-nin 66.2-ci maddəsinə əsasən təyin olunmuş cəzaları qismən toplamaq yolu ilə qəti olaraq 1 (bir) il 9 (doqquz) ay müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunmuş, onun məhkəməyədək icraat zamanı həbsdə saxlanması müddəti cəzaçəkmə müddətinə daxil edilməklə və cəzasının çəkilməsi müddətinin əvvəli 10 iyun 2019-cu il tarixdən hesablanmaqla o, təyin olunmuş cəzanı tam çəkmiş hesab edilmiş, barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbiri ləğv olunmuş və o, dərhal məhkəmə iclas zalında həbsdən azad edilmişdir;

Hökmlə həmçinin Məhkum 1a, Məhkum2a və Məhkum3a, hər birisinə ayrı-ayrılıqda elan olunmuş ittihamdan CM-nin 213.3-cü maddəsi xaric edilmiş, zərərin ödənilməsi məqsədilə X tərəfindən Bakı şəhəri Nəsimi rayon İcra və probasiya şöbəsinin depozit hesabına qoyulmuş 1.046 (bir min qırx altı) manat məbləğində pulun zərər çəkmiş şəxs ödənilməsi, "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinin tələblərinə müvafiq qaydada 999.063,66 (doqquz yüz doxsan doqquz min altmış üç manat 66 qəpik) manat məbləğində maliyyə sanksiyasının tətbiq edilməsi məsələsinin həlli Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinə həvalə edilməsi, iş üzrə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin maddi sübutların saxlanması yerində saxlanılan maddi sübutların - 300.000 ədəd "Dolce&Gabbana", "Valentino", "Chanel", "X", "Fendi" və sair yazıları ilə olan etiket-yarlıqların məhv edilməsi, "Argox 214" markalı printerin xüsusi müsadirə edilməsi, HP Cisca24 port, Router5 port, Procall Swich- 16 port, HP Skitch-2530-24 port "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə qaytarılması, cinayət işinin materallarına əlavə edilmiş 2 ədəd DVR, 4 ədəd HP DL 320 serverin HDD-ləri, TP Link c və 4 ədəd "Qnap" yaddaş disklərinin cinayət işinin materiallarında saxlanması, müvafiq mütəxəssis və ekspert rəylərində müəyyən edilmiş hallara uyğun olaraq, zərərçəkmiş şəxs Zərərçəkmiş şəxsinin təqdim etdiyi, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla

Mübarizə İdarəsinin maddi sübutları saxlama yerində saxlanılan 10 adda 10 ədəd tikiliməmulatların, Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi ərazisində fəaliyyət göstərən "Binə" ticarət mərkəzindəki "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin anbarında məsul saxlandı saxlanılan 187 adda 7755 ədəd müxtəlif çeşidli tikili məmulatların üzərlərinə tikilmiş saxta etiket-yarlıqlar nəzarət altında sökülməklə "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə qaytarılması, saxta etiket yarlıqların sökülməsi prosesi ilə bağlı yarana biləcək mümkün xərclər Məhkum 1ndən və Məhkum3ndan tutulması, Məhkum 1ndan 500 (beş yüz) manat, Məhkum3ndan 500 (beş yüz) manat və Məhkum2ndan 400 (dörd yüz) manat olmaqla - cəmi 1400 (min dörd yüz) manat məhkəmə məsrəfinin tutulub dövlət büdcəsinə köçürülməsi qərara alınmışdır.

İşin halları:

Məhkəmənin hökmünə əsasən, Məhkum 1, Məhkum3 və Məhkum2 qeyriləri ilə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında ticarət sahəsində malların istehlak xüsusiyyəti və keyfiyyətinə dair istehlakçını xeyli miqdarda ziyan vurmaqla aldatmış, özgənin əmtəə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından və ya eynicinsli əmtəələrin adına oxşar adlardan istifadə etməklə külli miqdarda ziyan vurmuşlar.

Belə ki, Məhkum 1, Məhkum3, Məhkum2 qeyriləri ilə birlikdə özgənin əmtəə nişanlarından və əmtəələrin mənşə yerinin adlarından qanunsuz istifadə etməklə, malların istehlak xüsusiyyəti və keyfiyyətinə dair istehlakçıları ziyan vurmaqla qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında aldatmaq barədə razılıq əldə etmiş, bu məqsədlə qeyrilərinin istintaqa məlum olmayan mənbədən naməlum vaxtlarda və şəraitlərdə əldə etdikləri xarici ölkələrdə fabrik üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, kустar qaydada adi sex şəraitində istehsal olunmuş aşağı və orta keyfiyyətli müxtəlif çeşidli tikili məmulatlarını X22nün təsisçisi və direktoru olduğu "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi, Binə Ticarət mərkəzindəki Məhkum 1un rəhbərliyi və gündəlik nəzarəti altında fəaliyyət göstərən anbarda toplayıb orada yerləşən tikiş sexində həmin malların həqiqi mənşəyini, xüsusi keyfiyyətini və başqa xassələrini əks etdirən əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu etiket-yarlıqları xüsusi qaydada kəsib əvəzində bu əmtəələrin guya Türkiyə, Fransa və İtaliya Respublikalarında fabrik-zavod üsulu ilə istehsal olunmasına dair "Dolce&Gabbana", "Chanel", "Fendi", "X", "Valentino" və "Gucci" adı ilə tanınmış geyim brendlərinə aid əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu hazır etiket-yarlıqları və özləri tərəfindən sexdə xüsusi avadanlıq vasitəsilə çap olunmaqla hazırlanmış etiket-yarlıqları tikiş aparatları vasitəsilə malların üzərinə tikib özgənin əmtəə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından qanunsuz istifadə edərək həmin geyim əşyalarının Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbala Əliyev küçəsi, ev 15, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Füzuli küçəsi, ev 79, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsi, ev 3018, mənzil 34A, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şıxəli Qurbanov küçəsi, ev 17, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi, ev 148, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Nizami küçəsi, ev 50, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Fətəli xan Xoyski prospekti, 830-835-ci məhəllə, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Təbriz küçəsi 106 ünvanında yerləşən "Metropark" Ticarət və əyləncə mərkəzi, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, 8-ci mikrorayon, Heydər Hüseynov küçəsi, ev 13, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Qara Qarayev prospekti, ev 65D, Sumqayıt şəhəri, Sülh küçəsi, ev 370E və Gəncə şəhərində "X" adı altında fəaliyyət göstərən direktoru olduğu "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə aid mağazalarda satışının həyata keçirilməsini təşkil etmiş, 23 yanvar 2019-cu il tarixdə Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsi, ev 3018, mənzil 34A ünvanında fəaliyyət göstərən "X" mağazalar şəbəkəsinə aid "Əcəmi 2" şərti adlı mağazaya həmin gün saat

13 radələrində müştəri kimi gəlmiş Zərərçəkmiş şəxsna mağazanın meneceri Şahid 1 və satıcıları vasitəsilə malların həqiqi əmtəə nişanları, istehsalçının adı, mənsubiyyəti və yeri barədə yalan məlumat verməklə, istehlak xüsusiyyəti və keyfiyyəti ilə bağlı aldadaraq daha inandırıcı və cəlbədicə görünməsi üçün "əndirim kampaniyası" adı altında real bazar qiyməti 50 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın paltosunu 99 manata, real bazar qiyməti 135 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd kaşemir qadın paltosunu 269 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın gödəkcəsini 79 manata, real bazar qiyməti 35 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın

gödəkcəsini 69 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün uzunqol koftanı 80 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün uzunqol koftanı 80 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "Made in Turkey Lady Karen Dress" markalanma yazılı 1 ədəd donu 79 manata, real bazar qiyməti 82 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün plışı 161 manata, real bazar qiyməti 57 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün uzun biçimli gödəkcəni 95 manata və real bazar qiyməti 18 manat təşkil edən "Made in Turkey Fendi Roma" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün qısa biçimli gödəkcəni 35 manata sataraq adi sex şəraitində istehsal edilmiş orta keyfiyyətli həmin tikili məmulatlarının real orta bazar qiymətləri ilə müqayisədə yarlıqda qeyd edilən cəmi 509 manat artırılmış qiymətlərlə, ümumilikdə 1.046 manata satılması nəticəsində zərərçəkmiş şəxs Zərərçəkmiş şəxsə xeyli miqdarda - 509 manat məbləğində ziyan vurmuşlar.

Bundan başqa, Məhkum 1, Məhkum3 və Məhkum2 qeyriləri ilə birgə özgənin əmtəə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından istifadə edərək, istintaqa məlum olmayan mənbədən naməlum vaxtlarda və şəraitlərdə əldə etdikləri xarici ölkələrdə fabrik-zavod üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, aşağı və orta keyfiyyətli müxtəlif çeşidli tikili məmulatlarını Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi, Binə Ticarət mərkəzindəki Məhkum 1-un rəhbərliyi və gündəlik nəzarəti altında fəaliyyət göstərən anbarda toplayıb orada yerləşən tikiş sexində həmin malların həqiqi mənşəyini, xüsusi keyfiyyətini və başqa xassələrini əks etdirən əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu etiket-yarlıqları xüsusi qaydada kəsib əvəzində bu əmtəələrin guya Türkiyə, Fransa və İtaliya Respublikalarında fabrik-zavod üsulu ilə istehsal olunmasına dair "Dolce&Gabbana", "Chanel", "Fendi", "X", "Valentino" və "Gucci" adı ilə tanınmış geyim brendlərinə aid əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu hazır etiket-yarlıqları və özləri tərəfindən sexdə xüsusi avadanlıq vasitəsilə çap olunmaqla hazırlanmış etiket-yarlıqları tikiş aparatları vasitəsilə malların üzərinə tikməklə dəyişdirilmiş cəmi 187 adda, 7755 ədəd müxtəlif çeşidli fabrik-zavod üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, aşağı keyfiyyətli kустar qaydada adi sex şəraitində istehsal edilmiş orta keyfiyyətli tikili məmulatlarını özgənin əmtəə nişanından və əmtəənin mənşə yerinin adından qanunsuz istifadə edib külli miqdarda ziyan vurmaqla Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbala Əliyev küçəsi, ev 15, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Füzuli küçəsi, ev 79, Bakışəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsi, ev 3018, mənzil 34A, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şixəli Qurbanov küçəsi, ev 17, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi, ev 148, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Nizami küçəsi, ev 50, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Təbriz küçəsi, 106 ünvanında yerləşən "Metropark" Ticarət və əyləncə mərkəzi, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, 8-ci mikrorayon, Heydər Hüseynov küçəsi, ev 13, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Qara Qarayev prospekti, ev 65D və Sumqayıt şəhəri, Sülh küçəsi, ev 370E ünvanlarında "X" adı altında fəaliyyət göstərən "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə aid mağazalarda satılması üçün "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi, "Binə" Ticarət mərkəzindəki anbarda, orada yerləşən tikiş sexində və yuxarıda qeyd olunan mağazalarda saxlamış, Zərərçəkmiş şəxsin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsində başlanmış cinayət işinin istintaqı zamanı Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarları əsasında 02 və 04 fevral 2019-cu il tarixlərində həmin idarənin əməkdaşları tərəfindən qeyd olunan ünvanlarda yerləşən "X" şəbəkəsinə aid anbarda, sexdə və mağazalarda axtarışlar aparılarkən üzərindəki əmtəə nişanları və coğrafi göstəriciləri dəyişdirilmiş 187 adda, 7.755 ədəd saxta etiket-yarlıqlar tikilmiş geyim əşyaları saxlanıldıqları yerlərdən aşkar edilərək götürülmüşdür.

Hökmədən dövlət ittihamçısı Həməzə Eldar Əkbər oğlu tərəfindən verilmiş apellyasiya protestinə əsasən işə baxan Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının (hakimlər Mursaqulov Vəqif Ənvər oğlu (sədrlik edən və məruzəçi), Abbasov Mirzəli Əbdülməliyoğlu və Qaraqurbanlı Ramin Afad oğlundan ibarət tərkibdə) 24 iyun 2021-ci il tarixli qərarı ilə apellyasiya protesti təmin edilməmiş, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin 31 mart 2021-ci hökmü işə dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 24 iyun 2021-ci il tarixli qərarından dövlət ittihamçısı S.K.Sadiqov kassasiya protesti verərək həmin qərarın ləğv edilməsini və işin yeni apellyasiya baxışına təyin edilməsi barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Kassasiya protestinin dəlilləri:

Əsasən iş üzrə toplanmış və məhkəmə iclaslarında aradılmış sübutları şərh edərək işin faktiki hallarını mübahisələndirən dövlət ittihamçısı S.K.Sadiqov kassasiya protestini onunla əsaslandırırmışdır ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un barəsindəki cinayət işinə baxarkən Azərbaycan Respublikası Cinayət- Prosesual Məcəlləsinin (bundan sonra mətnə CPM-nin) 416-cı maddəsində nəzərdə tutulan nöqsanlara yol vermiş, sübutları CPM-nin 143-146-cı maddələrində göstərilən tələblərə uyğun təqdim etməmiş, məhkumların əməlləri düzgün tövsif edilməmişdir. Kassasiya protestində məhkumların ifadələrinə və iş üzrə keçirilmiş ekspertiza rəylərinə istinad edən dövlət ittihamçısı öz kassasiya protestində bildirir ki, işə baxan məhkəmələr Məhkum 1, Məhkum2 və Məhkum3un mütəşəkkil dəstə halında etibardan sui-istifadə etmə və aldatma yolu ilə özgənin əmlakını ələ keçirməklə dələduzluq etmələrinə, mütəşəkkil dəstə şəklində etibardan sui-istifadə etmə və aldatma yolu ilə özgənin əmlakını ələ keçirib külli miqdarda ziyan vurmaqla təkrar dələduzluq cinayətini törətməyə hazırlıq işlərini həyata keçirmələrinə, özgənin əmtəə nişanından və əmtəənin mənşə yerinin adından istifadə etməklə külli miqdarda ziyan vurmalarına, mütəşəkkil dəstə şəklində xüsusilə külli miqdarda vergiləri və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınmalarına qiymət verərək iş üzrə toplanmış sübutlarla yanaşı Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Dələduzluq cinayətlərinə dair cinayət işləri üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" 11 iyun 2015-ci il tarixli, 7 sayılı qərarının izah və tövsiyələrini də nəzərə almamışlar. Cinayət qanunvericiliyinə əsasən istehlakçılar aldatma və ya pis keyfiyyətli məhsul istehsal etmə və satma Azərbaycan Respublikası CM-nin 200-cü maddəsində nəzərdə tutulmuşdur. Qeyd edilən cinayətin subyekti xüsusiyyətdir. Maddənin dispozisiyasında birbaşa göstəriləndiyi kimi bu, mal satan və ya əhaliyə xidmət göstərən təşkilatların müvafiq işçiləri, habelə ticarət sahəsində fərdi sahibkar kimi fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər ola bilər. Ona görə də təşkilatın satışla məşğul olmaq hüququ olmayan işçisi və ya fərdi sahibkar kimi qeydiyyatdan alınmamış vətəndaş tərəfindən istehlakçıyı aldatma müvafiq əlamətlər olduqda belə əməllər dələduzluq kimi tövsif edilməlidir. İş materiallarından göründüyü kimi "X" mağazalar şəbəkəsinin sahibkarı və yaxud rəsmi işçisi kimi Məhkum 1, Məhkum3 və Məhkum2 yox, formal olaraq VÖEN-lər adlarına rəsmiləşdirilmiş fiziki şəxslər olmuşlar ki, bu da mütəşəkkil dəstənin üzvlərinin əməllərində istehlakçıları aldatma və ya pis keyfiyyətli məhsul istehsal etmə və satma maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin tərkibinin yaranması üçün əsas vermir. İşə baxan apellyasiya instansiyası məhkəməsi isə həmin vəzifələri yerinə yetirməmiş, Məhkum 1, Məhkum2 və Məhkum3un CM-nin 178.3.1, 28,178.3.1, 28,178.3.2, 197.2, 213.3-cü maddələri ilə nəzərdə tutulmuş cinayət əməllərini törətmələrinə qanunun aliliyi prinsipi baxımdan düzgün qiymət verməmiş və nəticədə onların barəsində olan qanunsuz hökmü qüvvədə saxlamışdır. Dövlət ittihamçısı həmçinin qeyd etmişdir ki, ibtidai araşdırma zamanı keçirilmiş məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının rəyi ilə Məhkum 1un, Məhkum2un və Məhkum3un onlara elan olunmuş ittihamda göstərilən məbləğdə vergilərin və məcburi sığorta haqlarının ödənilməsindən yayınmaları da sübuta yetirilmiş, lakin məhkəmələr birinci instansiya məhkəməsinin məhkəmə iclasında keçirilmiş təkrar məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının rəyinə əsaslanaraq məhkum olunmuş şəxsləri CM-nin 213.3-cü maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş cinayət əməllərini törətmələrinə görə təqsirli bilməkdən əsassız olaraq imtina etmişlər.

Qeyd olunanlara əsaslanaraq kassasiya protestinin müəllifi Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 24 iyun 2021-ci il tarixli qərarının ləğv edilməsini və işin yeni apellyasiya baxışına təyin olunması haqqında qərar qəbul edilməsini xahiş edir.

Kassasiya protestinə baxılması Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 08 fevral 2022-ci il tarixli iclasına təyin edilmiş və bu haqda cinayət prosesinin iştirakçıları qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə məlumatlandırılmış, lakin məhkum Məhkum2 və zərər çəkmiş şəxs Zərərçəkmiş şəxs naməlum səbəblərdən məhkəməyə gəlməmişlər.

Məhkəmə kollegiyası proses iştirakçılarının bununla bağlı rəylərini dinləyib CPM-nin 419.4-cü maddəsinin tələblərinə əsaslanaraq kassasiya protestinə məhkum Məhkum2un və zərərçəkmiş Zərərçəkmiş şəxsin iştirakları olmadan baxılmasını mümkün bilmişdir.

Belə ki, CPM-nin 419.4-cü maddəsinə əsasən, kassasiya instansiyası məhkəməsinin iclası hansı məhkəmə qərarına və hansı əsaslarla baxılması, kimlərin məhkəmə tərkibinə daxil olması və məhkəmənin iclas zalında cinayət prosesi iştirakçılarından kimlərin iştirak etməsi barədə məhkəmə iclasında sədrlik edəninin elanı ilə açılır. Şikayət vermiş və lazımi qaydada məlumatlandırılmış şəxsin olmaması kassasiya instansiyası məhkəməsi iclasının davam etdirilməsini istisna etmir.

Hüquqi məsələlər:

Göründüyü kimi, işin faktiki hallarını mübahisələndirən dövlət ittihamçısı S.K.Sadiqov öz kassasiya protestində sübutların qanuna müvafiq qaydada tədqiq edilməməsini, Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un əməlinin düzgün təsvif edilməməsini iddia edərək bunlarla bağlı apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarının ləğv edilməli olması haqqında tələbini CPM-nin 416.1.2 və 416.1.15-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarla əlaqələndirmişdir.

CPM-nin 416.1.2 və 416.1.15-ci maddələrinə əsasən isə məhkəmə bu Məcəllənin 143-146-cı maddələrinin tələblərinə müvafiq olaraq sübutları tədqiq etmədikdə və törədilmiş əməlin təsvirində səhvə yol verdikdə kassasiya instansiyası məhkəməsi apellyasiya instansiyası məhkəməsinin hökm və ya qərarını kassasiya qaydasında ləğv etmək və ya dəyişdirmək hüququna malikdir.

Belə olan halda, məhkəmə kollegiyası dövlət ittihamçısı S.K.Sadiqovun kassasiya protestini kassasiya qaydasında baxılmalı müraciət kimi görür və buna görə Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un barəsindəki cinayət işinin materiallarını, o cümlədən yekun məhkəmə aktlarını yoxlayıb aşağıdakıları qeyd edir.

Məhkəmə kollegiyası əvvəlki qərarlarında olduğu kimi yenə xatırladır ki, kassasiya instansiyası məhkəməsinin kassasiya müraciətlərinə baxılması üzrə səlahiyyətlərinin həddlərini CPM-nin 419-cu maddəsi müəyyən edir.

Ümumi şəkildə kassasiya instansiyası məhkəməsinin kassasiya müraciətlərinə baxılması üzrə səlahiyyətlərini müəyyən edən CPM-nin 419.1-ci maddəsinə əsasən, kassasiya instansiyası məhkəməsi kassasiya şikayətinə və ya kassasiya protestinə mahiyyəti üzrə baxaraq müraciətin dəlillərindən asılı olmayaraq yalnız hüquq məsələləri üzrə cinayət qanununun və bu Məcəllənin normalarının tətbiqinin düzgünlüyünü yoxlayır.

Qeyd olunan maddədən göründüyü kimi, sübutların mahiyyəti üzrə araşdırılması, mötəbərliyi, kifayətliliyi, cinayət faktının müəyyən edilməsi, habelə birinci və apellyasiya instansiyası məhkəmələri tərəfindən çıxarılmış hökm və qərarların icrası və buna nəzarətin həyata keçirilməsi kimi məsələlərin həlli qanunla kassasiya instansiyası məhkəməsinin deyil, birinci və apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin səlahiyyətinə aid edilmişdir.

CPM-nin 419.11-ci maddəsinin tələblərinə görə, kassasiya instansiyası məhkəməsi birinci və ya apellyasiya instansiyası məhkəməsində məhkəmə baxışının predmeti olmayan faktları müəyyən edə və ya onları sübuta yetirilmiş hesab edə bilməz.

Məhkəmə kollegiyası qanunvericiliyin tələblərinə əsaslanaraq onu da qeyd edir ki, kassasiya instansiyası məhkəməsi apellyasiya instansiyası məhkəməsinin hökm və ya qərarından verilmiş kassasiya şikayətinə və ya kassasiya protestinə əsasən işə baxaraq və bu baxışın nəticəsi olaraq apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən qəbul edilmiş məhkəmə aktına münasibətini bildirməklə CPM-nin 419.10-cu maddəsində sadalanan qərarlardan birini, yəni apellyasiya instansiyası məhkəməsinin hökm və ya qərarını dəyişiklik edilmədən saxlanması, həmin hökm və ya qərarın ləğv edilməsi və işin yeni apellyasiya baxışına təyin edilməsi və ya cinayət işinin icraatına xitam verilməsi, yaxud da onların dəyişdirilməsi haqqında qərar, habelə hökmün və ya məhkəmənin digər qərarının icrası qaydasında icraat üzrə məhkəmə qərarını ləğv edərək, birinci və ya apellyasiya instansiyası məhkəməsində müəyyən edilmiş hallar və sübutlar əsasında yeni qərar qəbul edir (o şərtlə ki, həmin qərar məhkum edilmiş şəxsin vəziyyətinin ağırlaşdırılması ilə nəticələnməsin).

Ümumiyyətlə, kassasiya instansiyası məhkəməsinin kassasiya müraciətlərinə baxılması üzrə səlahiyyətlərinin həddlərini CPM-nin 419 və 416-cı maddələri müəyyən edir.

Bu baxışın nəticəsində kassasiya kollegiyası tərəfindən apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarlarının və ya hökmlərinin ləğv edilməsi, yaxud da dəyişdirilməsi əsasları isə

CPM-nin 416-cı maddəsində müəyyən edilmişdir. Məhz həmin maddədə təsbit edilən əsaslar (ən azından həmin əsaslardan biri) olduqda Ali Məhkəmənin Cinayət Kollegiyası apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarını kassasiya qaydasında ləğv etməyə və yaxud dəyişdirməyə haqlıdır.

Bundan başqa, kassasiya instansiya məhkəməsində məhkəmə baxışının predmetini qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktları təşkil etdiyindən, bu instansiyada işin halları araşdırılmır, yeni sübutlar təqdim edilmir və mövcud sübutlara hüquqi qiymət verilmir. Kassasiya qaydasında hökm və ya qərarın qanuniliyi, başqa sözlə birinci və ya apellyasiya instansiya məhkəməsində işə baxılarkən və mübahisə edilən hökm və ya qərar qəbul edilərkən maddi və ya prosessual hüquq normalarının, yeni cinayət qanununun və CPM-nin normalarının tələblərinə əməl edilib-edilməməsi yoxlanılır.

Cinayət-prosessual qanunvericiliyinin tələblərinə əsasən, sübutların araşdırılması və qiymətləndirilməsi birinci və apellyasiya instansiya məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aiddir, sübutların araşdırılması dedikdə isə təkcə məhkəmə iclasında prosessual statusa malik olan şəxslərin dindirilmələri, ekspertizaların təyin edilib keçirilməsi, sübut əhəmiyyətli sənədlərin tələb olunub alınması və tədqiq edilməsi və digər istintaq hərəkətlərinin aparılması deyil, həm də ibtidai araşdırma zamanı toplanmış sübutların elan olunması, onların qanuna müvafiq qaydada tədqiq edilməsi və qiymətləndirilməsi, bir sübutun digərinə münasibətdə üstünlüyünün müəyyən edilməsi başa düşülür.

Beləliklə, şərh edilənlərdən belə nəticə hasil olur ki, cinayət-prosessual qanunvericiliyinin tələblərinə görə, sübutların araşdırılması və qiymətləndirilməsi birinci və apellyasiya instansiya məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aiddir, sübutların araşdırılması dedikdə isə təkcə məhkəmə iclasında prosessual statusa malik olan şəxslərin dindirilmələri, ekspertizaların təyin edilib keçirilməsi, sübut əhəmiyyətli sənədlərin tələb olunub alınması və tədqiq edilməsi və digər istintaq hərəkətlərinin aparılması deyil, həm də ibtidai araşdırma zamanı toplanmış sübutların elan olunması, onların qanuna müvafiq qaydada tədqiq edilməsi və qiymətləndirilməsi, bir sübutundigərinə münasibətdə üstünlüyünün müəyyən olunması və onların şəxsin hər hansı cinayətin törədilməsində təqsirli bilinməsi üçün kifayət edib-etməməsi nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra mətndə Konstitusiyanın) aşağıda göstərilən müddəalarına, ədalətli məhkəmə araşdırılması hüququ təsbit edilmiş "İnsan Hüquqlarının və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi haqqında" Avropa Konvensiyasının (bundan sonra mətndə Avropa Konvensiyasının və ya Konvensiyanın) 6-cı maddəsinə, cinayət və cinayət-prosessual qanunvericiliklərinin tələblərinə, bir sıra məsələlər üzrə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin hüquqi mövqeyinə və Ali Məhkəmənin Plenumunun izahlarına və tövsiyələrinə əsaslanaraq məhkəmə kollegiyası qeyd edir ki, hazırki iş üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarından verilmiş kassasiya protestinə baxan kassasiya kollegiyasının üzərinə, qanunvericiliyin tələb etdiyi kimi, məhkəmələr tərəfindən sübutların toplanılması, sübut etməyə və digər məsələlərə dair qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunub-olunmamasını, habelə törədilmiş ictimai təhlükəli əməlin bütün hallarının müəyyən edilməsinə əsasən bu əmələ maddi hüquq normasının düzgün tətbiq edilib-edilməməsini yoxlamaq vəzifəsi düşür.

Bu vəzifənin yerinə yetirilməsi ilə bağlı məhkəmə kollegiyası vurğulayır ki, Konstitusiyanın 63-cü maddəsinin tələbinə görə, hər kəsin təqsirsizlik prezumpsiyası hüququ vardır. Cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən hər bir şəxs, onun təqsiri qanunla nəzərdə tutulan qaydada sübuta yetirilməyibsə və bu barədə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökmü yoxdursa, təqsirsiz sayılır. Şəxsin təqsirli bilinməsinə əsaslı şübhələr varsa, onun təqsirli bilinməsinə yol verilmir. Cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən şəxs özünün təqsirsiz olmasını sübuta yetirməyə borclu deyildir.

Konstitusiyanın 125-ci maddəsinin 7-ci bəndində deyilir ki, məhkəmə icraatı həqiqətin müəyyən edilməsini təmin etməlidir.

Avropa Konvensiyasının 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinə əsasən, hər kəs, onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən və ya ona qarşı hər hansı cinayət ittihamı irəli sürülərkən, qanun əsasında yaradılmış müstəqil və qərəzsiz məhkəmə vasitəsilə, ağlabatan müddətdə işinin ədalətli və açıq araşdırılması hüququna malikdir. Məhkəmə qərarı açıq elan edilir, lakin demokratik cəmiyyətdə əxlaq, ictimai qayda və ya milli təhlükəsizlik maraqları naminə, həmçinin yetkinlik yaşına çatmayanların maraqları və ya tərəflərin şəxsi həyatının müdafiəsi bunu tələb etdikdə, yaxud məhkəmənin fikrincə, aşkarlığın ədalət mühakiməsinin maraqlarını poza biləcəyi xüsusi hallar zamanı ciddi zərurət olduqda mətbuat və ictimaiyyət bütün proses boyu və ya onun bir hissəsində məhkəmə iclasına buraxılmaya bilər.

Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 2-ci bəndində göstərilmişdir ki, cinayət törətməkdə ittiham olunan hər kəs onun təqsiri qanun əsasında sübut edilənədək təqsirsiz hesab edilir.

Qanunçuluq prinsipi nəzərdə tutulmuş CPM-nin 10.1-ci maddəsində məhkəmələrin və cinayət prosesi iştirakçılarının Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının, bu Məcəllənin, Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarının, habelə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrin müddəalarına ciddi əməl etmələri tələb olunur.

Məhkəmə kollegiyası həmçinin qeyd etməyi zəruri sayır ki, CPM-nin ədalət mühakiməsinin təqsirsizlik prezumpsiyası prinsipinə görə (CPM-nin 21-ci maddəsi), şəxsin təqsiri CPM-də nəzərdə tutulmuş qaydada sübuta yetirilmədiyi halda onun təqsirli bilinməsinə yol vermir.

CPM-nin 21.2-ci maddəsinə görə şəxsin təqsirli olduğuna əsaslı şübhələr varsa da onun təqsirli bilinməsinə yol verilmir. Bu Məcəllənin müddəalarına uyğun surətdə müvafiq hüquqi prosedur daxilində ittihamın sübuta yetirilməsində aradan qaldırılması mümkün olmayan şübhələr təqsirləndirilən şəxsin (şübhəli şəxsin) xeyrinə həll edilir. Eyni ilə cinayət və cinayət-prosessual qanunlarının tətbiqində aradan qaldırılmamış şübhələr də onun xeyrinə həll olunmalıdır.

CPM-nin 21.3-cü maddəsində təsbit edilmişdir ki, cinayət törədilməsində təqsirləndirilən şəxsin özünün təqsirsiz olmasını sübuta yetirməyə borclu deyildir. İttihamı sübuta yetirmək, şübhəli və ya təqsirləndirilən şəxsin müdafiəsi üçün irəli sürülən dəlilləri təkzib etmək vəzifəsi ittiham tərəfinin üzərinə düşür.

Kassasiya protestinin dəlilləri ilə bağlı məhkəmə kollegiyası həmçinin qeyd edir ki, CPM-nin 28.5-ci maddəsində əksini tapmış cinayət mühakimə icraatının obyektivliyi, qərəzsizliyi və ədalətliyi prinsipinə görə, şəxsin cinayət törətməkdə təqsirli olmasına dair məhkəmə qərarı mülahizələrə əsaslanıb bilməz və işə aid biri digərinə kifayət qədər uyğun gələn mötəbər sübutların məcmusu ilə təsdiq olunmalıdır.

Cinayət mühakimə icraatında sübutların qiymətləndirilməsi prinsipini nəzərdə tutan CPM-nin 33.1-ci maddəsində isə göstərilir ki, hakimlər cinayət mühakimə icraatının həyata keçirilməsində cinayət işi üzrə toplanmış sübutları bu Məcəllənin tələblərinə əsasən qiymətləndirirlər.

CPM-nin 33.2-ci maddəsinin tələbinə görə, cinayət mühakimə icraatı həyata keçirilərkən bu Məcəllənin 125, 144-146-cı maddələrinin müddəalarının pozulması yolverilməzdir.

CPM-nin 33.3-cü maddəsində müəyyən edilmişdir ki, cinayət prosesində heç bir sübutun və digər materialın qabaqcadan müəyyən edilmiş qüvvəsi yoxdur.

CPM-nin 33.4-cü maddəsinə əsasən, hakimlərin sübutlara və sair materiallara qərəzli münasibət bəsləməsi, mövcud hüquqi prosedur daxilində tədqiq edilənədək sübut və digər materiallardan birinə digərinə nisbətə çox və ya az əhəmiyyət verilməsi yolverilməzdir.

CPM-nin 139.0-cı maddəsinin tələblərinə görə, cinayət təqibi üzrə icraat zamanı aşağıdakılar yalnız sübutlara əsasən müəyyən edilir:

- 139.0.1. cinayət hadisəsinin baş vermə faktı və halları;
- 139.0.2. şübhəli və ya təqsirləndirilən şəxsin cinayət hadisəsi ilə əlaqəsi;
- 139.0.3. cinayət qanunu ilə nəzərdə tutulmuş əməldə cinayətin əlamətləri;
- 139.0.4. cinayət qanunu ilə nəzərdə tutulmuş əməlin törədilməsində şəxsin təqsirliliyi;
- 139.0.5. cinayət qanunu ilə nəzərdə tutulmuş cəzanı yüngülləşdirən və ağırlaşdıran hallar;
- 139.0.6. bu Məcəllə ilə başqa hal nəzərdə tutulmamışsa, cinayət prosesi iştirakçısının və ya cinayət prosesində iştirak edən digər şəxsin öz tələbini əsaslandırıdığı hallar.

Qanunun bu normasından çıxış edərək məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, CPM-nin 139.0.3-cü maddəsinin tələbinə və mənasına əsasən "əməldə cinayət qanunu ilə nəzərdə tutulmuş cinayətin əlamətləri də sübutlar əsasında müəyyən edilir" dedikdə, bu və ya digər cinayətin tərkib əlamətləri ilə (obyektiv və subyektiv cəhətlər, obyekt və subyekt) yanaşı, həmçinin həmin cinayətin tövsifedicilik əlamətlərinin də olub-olmamasının və əməlin düzgün tövsif edilməsi üçün onun törədilməsinin hər hansı nəticəyə səbəb olub-olmamasının da sübutlar əsasında müəyyən edilməsi tələb olunur.

CPM-nin 144-cü maddəsi cinayət-mühakimə icraatını aparan orqanlardan, o cümlədən məhkəmədən cinayət təqibi üzrə toplanılmış sübutları tam, hərtərəfli və obyektiv yoxlamağı tələb edir. Yoxlama zamanı toplanmış sübutlar təhlil olunur və bir-biri ilə müqayisə edilir, yeni sübutlar toplanır, əldə olunmuş sübutların mənbəyinin mötəbərliyi müəyyənləşdirilir.

CPM-nin 145.1-ci maddəsinə görə, hər bir sübut mənsubiyyəti, mümkünlüyü, mötəbərliyi üzrə qiymətləndirilməlidir.

CPM-nin 145.3-cü maddəsi isə cinayət təqibi üzrə toplanılmış bütün sübutların məcmusuna ittihamın həlli üçün onların kifayət etməsinə əsasən qiymət verilməsini tələb edir.

Cinayət təqibi üzrə toplanmış sübutların kifayət etməsi dedikdə isə, müəyyən edilməli hallar üzrə mümkün sübutların ehtimalı nəzərdə tutulur ki, onlar sübut etmə predmetinin müəyyən edilməsi üçün mötəbər və yekun nəticəyə gəlməyə imkan versin (CPM-nin 146.1-ci maddəsi).

Göründüyü kimi, cinayət mühakimə icraatının obyektivliyi, qərəzsizliyi və ədalətliyi, qanunçuluq, cinayət mühakimə icraatında sübutların qiymətləndirilməsi prinsipləri, sübutlar və sübut etməyə dair normalar, o cümlədən CPM-nin 125, 143-146-cı maddələri, hökmün əsaslılığına dair müddəalar (CPM-nin 349.5-ci maddəsi) tələb edir ki, məhkəmə cinayət işlərinə faktlar əsasında baxsın, faktların müəyyən edilmiş sayılması üzrə qənaətinə isə belə nəticəyə gəlmək üçün kifayət edən, həqiqiliyinə, yaranma mənbəyinə, əldə edilməsi hallarına şübhə olmayan (tam, hərtərəfli və obyektiv yoxlanılmış), mənsubiyyəti, mümkünlüyü, mötəbərliyi üzrə lazımınca qiymətləndirilmiş sübutların məcmusu ilə əsaslandırınsın.

Yalnız belə olduqda, CPM-nin 21 və 349.5-ci maddələri tələb etdiyi kimi, məhkəmənin yekun qərarı, o cümlədən şəxsin ona istinad edilən cinayətin törədilməsində təqsirli olması və ya onun təqsirsiz olması (təqsiri sübuta yetirilməməsi) barədə nəticə əsaslı sayıla bilər.

CPM-nin 349.3-cü maddəsinə əsasən, məhkəmənin hökmü qanuni və əsaslı olmalıdır.

CPM-nin 349.5-ci maddəsinin tələblərindən görünür ki, aşağıdakı hallarda məhkəmənin hökmü əsaslı hesab edilir:

- 349.5.1. məhkəmənin gəldiyi nəticələr yalnız məhkəmə istintaqında tədqiq edilmiş sübutlara əsaslandığıqda;

- 349.5.2. bu sübutlar ittihamın qiymətləndirilməsi üçün kifayət etdikdə;

- 349.5.3. məhkəmənin müəyyən etdiyi hallar onun tədqiq etdiyi sübutlara uyğun gəldikdə.

CPM-nin 351.1-ci maddəsində təsbit edilmişdir ki, məhkəmənin ittiham hökmü təqsirləndirilən şəxsin cinayətin törədilməsində təqsirli bilinməsi və onun barəsində cəza tədbirinin tətbiq edilməsi (cinayət qanunu ilə bilavasitə nəzərdə tutulduğu hallarda onun barəsində cəzanın tətbiq edilməməsi və ya cəzadan azad edilməsi) barədə məhkəmə baxışının nəticələrinə dair yekun məhkəmə qərarını əks etdirir.

CPM-nin 351.2-ci maddəsinə görə, məhkəmənin ittiham hökmü ehtimallara əsaslanma bilməz və yalnız məhkəmə baxışı zamanı təqsirləndirilən şəxsin təqsiri sübuta yetirildiyi halda çıxarılır.

CPM-nin 351.3-cü maddəsinin tələblərindən göründüyü kimi, məhkəmə bu Məcəllənin 346.1.1–346.1.6-cı maddələrində göstərilən məsələlərə təsdiqedic cavab verdikdə, təqsirləndirilən şəxsin cinayətin törədilməsində təqsiri aşağıdakılar nəzərə alınmaqla sübuta yetirilmiş hesab edilə bilər:

- 351.3.1. təqsirsizlik prezumpsiyasını rəhbər tutaraq;

- 351.3.2. bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydalar daxilində məhkəmə baxışında ittihamın baxılması nəticələrinə əsaslanaraq;

- 351.3.3. məhkəmə istintaqında tədqiq edilmiş mötəbər və mümkün sübutlara əsaslanaraq;

- 351.3.4. təqsirləndirilən şəxsin təqsirliliyinə dair aradan qaldırılma bilməyən şübhələri onun xeyrinə şərh edərək.

CM-nin 3-cü maddəsinə görə yalnız bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş cinayət tərkibinin bütün əlamətlərinin mövcud olduğu əməlin (hərəkət və ya hərəkətsizliyin) törədilməsi cinayət məsuliyyəti yaradır.

CM-nin 7.1-ci maddəsinin tələblərindən görünür ki, yalnız törətdiyi ictimai təhlükəli əməl (hərəkət və ya hərəkətsizlik) və onun nəticələrinə görə təqsiri müəyyən olunmuş şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə və cəzalandırılmalıdır.

“Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 244.1-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun 17 mart 2011-ci il tarixli Qərarında göstərilmişdir ki, cinayətin tövsifi törədilən konkret cinayət əməlinin cəhətləri ilə cinayət-hüquq normasının dispozisiyasında nəzərdə tutulan tərkib əlamətləri arasında uyğunluğu müəyyən etməklə, müvafiq prosessual sənəddə öz əksini tapan və cinayət-hüquqi nəticələrə səbəb olan əməl verilən cinayət hüquqi qiymətdir. Cinayətin tövsifi mühüm sosial və hüquqi əhəmiyyətə malikdir. Tövsif Cinayət Məcəlləsində müəyyən edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi baxımından, cinayət qanununu tətbiq etməyə səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslər tərəfindən həyata keçirilən mühüm məntiqi proses olub, onun yekununda konkret sosial hadisəyə, cəmiyyət üçün təhlükəli olan insan davranışına hüquqi qiymət verilir. Bu isə ilk növbədə işin faktiki hallarının hərtərəfli öyrənilməsini, cinayət hüquq normasının seçilməsini və onun məzmununun izah edilməsini tələb edir.

Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu həmçinin qeyd etməyi zəruri hesab etmişdir ki, hər bir cinayət əməli araşdırılarkən onun tərkibinin düzgün müəyyən edilməsi və düzgün tövsif edilməsi cinayət əlamətlərini əks etdirən əməllərin cinayət olub-olmamasını, cinayət törətməkdə

təqsirləndirilən şəxsin təqsiri olub-olmamasını müəyyənləşdirməyə, habelə həmin cinayətə görə təqsirləndirilən şəxsə ədalətli cəza təyin edilməsinə yönəlmişdir. Əks hal təqsiri olmayan şəxsin məsuliyyətə alınmasına, yaxud da cinayət törətməkdə təqsirli olan şəxsin məsuliyyətdən kənarda qalmasına, cəzanın düzgün olmayan tətbiqinə səbəb ola bilər. Bu isə öz növbəsində Cinayət Məcəlləsinin əsaslandığı qanunçuluq, qanun qarşısında bərabərlik, təqsirə görə məsuliyyət, ədalət və humanizm prinsiplərinin pozulmasına gətirib çıxara bilər.

“Azərbaycan Respublikası CPM-nin 397.1 və 397.2-ci maddələrinin şərh edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun 12 may 2009-cu il tarixli qərarında qeyd edilir ki, həqiqətin müəyyənləşdirilməsi ədalət mühakiməsinin mütləq şərtidir və hər zaman cəmiyyət məhkəmədən həqiqəti əks etdirən ədalət mühakiməsini tələb edəcəkdir. Hər bir hakim bu vəzifəsini icra etmək üçün ilk əvvəl prosessual tələblərə hökmən riayət olunmasını təmin etməlidir, çünki bu hal cinayət işi üzrə həqiqətin müəyyənləşdirilməsinin və düzgün məhkəmə qərarının qəbul olunmasının mühüm şərtidir. Eynilə də cinayət işi üzrə araşdırmanın predmetini təşkil edən hadisənin əhəmiyyətli halları müəyyənləşdirilməmişdirsə və (və ya) bu hallara münasibətdə cinayət qanununun müddəaları düzgün tətbiq olunmamışdırsa, həmin qərara həqiqi ədalət mühakiməsi aktı kimi baxıla bilməz. Həmin akt ədalətsizliyinə səbəb olmuş hakimin qanunsuz hərəkətləri, məhkəmə səhvləri və ya qanuniliyinə və əsaslılığına təsir etmiş digər hallardan asılı olmayaraq düzəldilməlidir.

Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu eyni zamanda qeyd etmişdir ki, hökm çıxarıldığı zaman məhkəmə onun qanunçuluq və əsaslılıq tələblərinə cavab verə biləcəyinin təmin edilməsi üçün öz aktını bu amillərin üzərində qərarlaşdırmalıdır. Belə tələblərə cavab verməyən məhkəmə qərarlarına yenidən baxılması imkanının məhdudlaşdırılması ədalət və hüquqi müəyyənlik kimi dəyərlərin müdafiəsində tarazlığın pozulması və Konstitusiyası ilə təminat verilən insan hüquq və azadlıqlarına zərər yetirilməsi ilə nəticələnə bilər.

Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun “V.Bayramov və qeyrilərinin şikayətləri üzrə” 09 sentyabr 2005-ci il tarixli qərarında qeyd edilir ki, məhkəmə hökmü şəxsin təqsirli olub-olmaması kimi həyati əhəmiyyəti olan məsələni həll edir. Bu səbəbdən prosessual qanunvericiliyin tələbinə görə məhkəmənin hökmü qanuni və əsaslı olmalıdır. (CPM-nin 349.3-cü maddəsi) ... məhkəmə hökmünün əsaslılığının şərtlərindən biri də hökmdə müəyyən edilmiş halların məhkəmə istintaqında tədqiq edilmiş sübutlara uyğun gəlməsidir. Bu o deməkdir ki, şəxsin cinayət törətməkdə təqsirli olmasına dair məhkəmə qərarı mülahizələrə əsaslanıb bilməz və işə aid biri digərinə uyğun gələn mötəbər sübutların məcmusu ilə təsdiq olunmalıdır. (CPM-nin 28.5-ci maddəsi).

“Məhkəmə hökmü haqqında” Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun 24 dekabr 2021-ci il tarixli 15 sayılı Qərarının 1-ci bəndində məhkəmələrə izah edilmişdir ki, məhkəmə hökmü ədalətli məhkəmə araşdırması nəticəsində cinayət-prosessual normalara, o cümlədən hökmün prosessual formasına və məzmununa dair tələblərə əməl olunmaqla, cinayət-hüquqi normalar düzgün tətbiq edilməklə çıxarıldıqda və məhkəmənin gəlidiyi nəticələri aydın və mötəbər şəkildə əks etdirdikdə ədalətli məhkəmə aktı kimi səciyyələndirilə bilər.

Göründüyü kimi, qanunvericiliyin normalarının, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin bir sıra məsələlər üzrə verdiyi şərhlərinin və Ali Məhkəmənin Plenumunun izahlarının ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı məhkəmələrin üzərinə qoyduqları əsas vəzifə ondan ibarətdir ki, əvvəla həqiqətin müəyyən edilməsi üçün məhkəmələr məhkəmə iclaslarında mümkün olan bütün sübutları araşdırmalı, onlara qanuna müvafiq qaydada qiymət verməli, onları müqayisə etməklə bir sübutun digərindən üstün olmasını şərh etməli, ittiham və ya bəraət hökmünün çıxarılması zamanı yalnız məhkəmə iclaslarından araşdırılmış və kifayət edən sübutlara əsaslanmalı və yalnız bundan sonra əməlin tövsifi, cəza tədbirinin seçilməsi və hökməaid olan digər tələblər üzrə maddi və prosessual hüquq normalarının tətbiqi məsələlərini həlletməlidirlər. Bu vəzifənin yerinə yetirilməməsi və ya natamam yerinə yetirilməsi nəticəsində məhkəmənin iş üzrə çıxardığı yekun məhkəmə aktı əsaslı və qanuni hesab edilə bilməz.

İş materiallarından görünür ki, ilk növbədə faktları araşdırmaq və müəyyən etmək səlahiyyətləri üzərinə qoyulmuş birinci instansiyası məhkəməsi təqdim olunan sübutları araşdırmaqla və onları CPM-nin 145.1-ci maddəsinin tələblərinə müvafiq qaydada mənsubiyyəti, mümkünlüyü və mötəbərliyi üzrə qiymətləndirməklə Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un ittiham aktında yox, hökmdə təsvir edilən cinayət əməllərini törətmələri barədə nəticəyə gəlmiş, apellyasiya instansiyası məhkəməsi də həmin sübutların təkrarən araşdırılmasına ehtiyac görməyərək, araşdırılmış sübutların isə Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un hökmə müəyyən edilmiş cinayət əməllərini törətməkdə təqsirli olmalarına dəlalət etməsini və belə qənaətə gəlmək üçün onların kifayət etməsini hesab edərək bu nəticə ilə razılaşmışdır. Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, birinci və apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin gəldikləri bu nəticə

düzgündür, qanunidir və bu baxımdan həmin nəticənin şübhə altına alınması üçün heç bir əsas yoxdur.

Bu qənaəti ilə bağlı və dövlət ittihamçısının kassasiya protestində məhkumlar tərəfindən dələduzluq və dələduzluğa hazırlıq cinayətlərinin törədilməsi barədə dəlillərinə cavab verilməsi üçün məhkəmə kollegiyası əvvəla məhkəmələr tərəfindən müəyyən edilmiş işin faktiki hallarına, habelə talama və talamanın bir növü olan dələduzluq cinayətlərinin qanunvericilikdə və hüquq ədəbiyyatında nəzərdə tutulmuş anlayışlarına və bu anlayışlarla bağlı Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun verdiyi izah və tövsiyələrə müraciət etməyi zəruri sayır.

Belə ki, hüquq ədəbiyyatında formalaşmış hüquqi mövqeyə görə (bu mövqe cinayət qanunvericiliyinin talama cinayətlərinə görə məsuliyyət nəzərdə tutan normalarının tələblərinə əsaslanır), talama cinayətinin törədilməsi barədə nəticəyə gəlmək üçün belə cinayətlərin obyektiv cəhətinə və obyektinə aid olan aşağıdakı halların müəyyən edilməsi (sübuta yetirilməsi) tələb olunur:

- özgə əmlakının ələ keçirilməsi, yəni götürülməsi (zərərçəkmişin əmlakının kütləsindən ayrılması) və (və ya) təqsirkarın özünün, yaxud da digər şəxslərin nəfinə keçirilməsi;
- götürmənin və özgənin nəfinə keçirmənin hüquqa zidd olması;
- bunların əvəzsiz olması;
- cinayətin predmeti kimi özgə əmlakının (əmlaka olan hüququn) çıxış etməsi;
- mülkiyyətçiyə və yaxud əmlaka sahiblik edən digər şəxsə birbaşa əmlak zərərinin vurulması.

Subyektiv, yəni talama cinayətlərini xarakterizə edən daxili əlamətlərə isə aşağıdakılar aid edilir:

- birbaşa qəsd;
- tamah məqsədi

Talama cinayətlərindən sayılan dələduzluq CM-nin 178.1-ci maddəsinin dispozisiyasında etibardan sui-istifadə etmə və ya aldatma yolu ilə özgə əmlakını ələ keçirmə və ya əmlak hüquqlarını əldə etmə kimi təsbit edilmişdir.

Bu müddəaya və talama cinayətlərinin ümumi əlamətlərini xarakterizə edən əlamətlərə görə aldadan, etibardan sui-istifadə edən, yəni dələduzluq cinayətinin törədilməsində ittiham olunan şəxsin qəsdə birbaşa və məhz həmin üsulların köməkliliyi ilə əmlakın ələ keçirilməsinə, əmlak hüquqlarının əldə edilməsinə yönəlməlidir.

Odur ki, (əməl əmlakın ələ keçirilməsində ifadə olunduqda), dələduzluq cinayətinin subyektiv cəhəti aldatma və etibardan sui-istifadə etməklə özgə əmlakını ələ keçirən şəxsin əmlakı ələ keçirmək niyyətinin həmin əmlakın ona verilməsindək mövcud olmasını və buna müvafiq olaraq məqsədinin, digər talama cinayətlərində olduğu kimi, əmlakın əvəzsiz olaraq ələ keçirilməsinə yönəlməsini ehtiva edir.

Dələduzluq cinayət qanunvericiliyində maddi tərkibli cinayət olaraq təsbit edildiyindən, əməl özgə əmlakının aldatma yolu ilə ələ keçirilməsinə yönəldikdə, əmlakın faktiki olaraq ələ keçirilməsi (təqsirkarın həmin əmlak üzərində real olaraq sərəncam vermək imkanı əldə etməsi) anından bitmiş olur.

Bu səbəbdən, şəxsə əmlakı sahibliyinə keçirdiyi vaxt (məsələn, müəyyən razılaşmaya, müqaviləyə əsasən) aldatmaqla, etibardan sui-istifadə etməklə özgə əmlakını əvəzsiz olaraq ələ keçirmə niyyətinin olması müəyyən edilməməisə, sonrakı dövrdə əmlak, əmlakın əvəzi hər hansı səbəbdən mülkiyyətçiyə (sahiblik edənə) qaytarılmadıqda, şəxsin belə hərəkət etməsi CM- nin 178-ci maddəsinin dispozisiyası nöqtəyi-nəzərindən cinayət-hüquqi mənə kəsb etməyərək əvvəlki razılaşmanın (müqavilə üzrə öhdəliyin) lazımcına icra olunmaması, yəni mülki-hüquqi xarakterli pozuntu kimi çıxış edir və göstərilən hal şəxsi mülki-hüquq münasibətlərinin subyektindəndələduza çevirmir.

Eyni mövqedən Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu "Dələduzluq cinayətlərinə dair işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" 11 iyun 2015-ci il tarixli Qərarında da çıxış etmişdir.

Həmin Qərarın 1-5-ci bəndlərində Plenum məhkəmələrə izah etmişdir ki, CM-nin IX bölməsinin iyirmi üçüncü fəslində nəzərdə tutulmuş başqa talama cinayətlərindən fərqli olaraq dələduzluq cinayəti aldatma və ya etibardan sui-istifadə etmə yolu ilə törədilir və əmlak sahibi öz əmlakını və ya ona olan hüququnu başqa şəxslərə yalan vədlərin təsiri altında könüllü surətdə verir.

Törədilmiş əməl o halda CM-nin 178-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş dələduzluq, yəni etibardan sui-istifadə və ya aldatma yolu ilə özgə əmlakını ələ keçirmə və ya əmlak hüquqlarını əldə etmə hesab edilir ki, şəxsin niyyəti əmlakı ələ keçirərkən və ya əmlak hüquqları əldə edərkən hər hansı öhdəliyin yerinə yetirilməsinə deyil, özgənin əmlakının əvəzsiz və qanunsuz olaraq öz mülkiyyətinə keçirilməsinə, yaxud da əmlak hüquqlarının əldə edilməsinə yönəlmiş olsun.

Dələduzluq cinayətinin üsulu kimi aldatma dedikdə, özgə əmlakını (əmlak hüququnu) ələ keçirmək niyyətində olan şəxs tərəfindən bilə-bilə yalan, həqiqətə uyğun olmayan məlumatların verilməsi və ya həqiqi məlumatların gizlədilməsi, yaxud da əmlakın ələ keçirilməsinə yönəlmiş qəsdən törədilən başqa hərəkətlərin edilməsi (məsələn, əqdin predmeti olan saxta əşyaların və ya saxta sənədlərin təqdim edilməsi, onların əldə edilməsi, malların alınması zamanı aldadıcı üsullardan istifadə edilməsi və ya hesablaşma görüntüsünün yaradılması və sair) başa düşülür.

Dələduzluğun törədilməsi zamanı həqiqətə uyğun olmayan və ya gizlədilən məlumatlar kimi müxtəlif hallar, məsələn hüquqi faktlar, əmlakın dəyərinə və keyfiyyətinə, təqsirkarın şəxsiyyətinə, onun səlahiyyətlərinə və niyyətinə dair məlumatlar çıxış edə bilər.

Dələduzluğun üsulu kimi etibardan sui-istifadə etmə dedikdə, əmlakı ələ keçirmək və ya əmlaka olan hüququ əldə etmək məqsədi güdən şəxs tərəfindən əmlakın mülkiyyətçisi, bu əmlaka sahiblik edən və ya sərəncam vermək hüququ olan şəxslə yaranmış etibarlı münasibətlərdən istifadə olunması başa düşülür. Etibardan sui-istifadə etmə, həmçinin, təqsirkar şəxsin qulluq səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi, zərər çəkmiş şəxslə yaxın şəxsi və ya qohumluq münasibətlərinin olması ilə də əlaqədar ola bilər.

Etibardan sui-istifadə etmə həm də təqsirkarın əvəzsiz olaraq özünün və ya üçüncü şəxslərin xeyrinə əmlakı və ya ona olan hüququ ələ keçirmək məqsədi ilə üzərinə götürdüyü hər hansı öhdəliyi yerinə yetirmək niyyətində olmadığı halda, məsələn, kredit müəssisələrindən müəyyən məbləğdə kredit və ya zərər çəkmiş şəxsdən borc alaraq bunları qaytarmaq məqsədi güdmədiyi, hər hansı işin görülməsi, xidmətlərin göstərilməsi öhdəliyini üzərinə götürüb bunun üçün əvvəlcədən avans kimi müəyyən məbləğdə pul alaraq həmin işi görmədiyi (xidməti göstərmədiyi) və görmək (xidmət göstərmək) niyyətində olmadığı hallarda da baş verir.

Qərarda məhkəmələrin nəzərinə çatdırılmışdır ki, dələduzluq cinayəti özgənin əmlakının (əmlaka olan hüququnun) təqsirkarın və ya üçüncü şəxslərin sahibliyinə keçdiyi və onların bu əmlaka (əmlaka olan hüquqa) dair istədikləri kimi sərəncam vermək və ya onlardan istifadə etmək imkanının yarandığı andan başa çatmış hesab edilir. Dələduzluq əmlaka olan hüququ ələ keçirmə formasında törədildikdə, cinayətin başa çatma anı təqsirkarın əmlaka dair mülkiyyət hüququnun, habelə həmin əmlaka sahiblik etmək və ya sərəncam vermək hüququnun qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada qeydiyyatata alındığı an hesab edilir (məsələn, daşınmaz əmlaka dair mülkiyyət hüququnun müvafiq orqanlar tərəfindən qeydiyyatata alındığı, bu hüququn tanınmasına dair məhkəmə qərarının qüvvəyə mindiyi, əmlakın alqı-satqısına dair əqdin bağlandığı an və sair).

Ali Məhkəmənin Plenumu həmçinin qeyd etmişdir ki, şəxs əmlakı (əmlaka olan hüququ) əldə edərək onların verilməsinin şərtləri ilə bağlı öhdəlikləri yerinə yetirmək niyyətində olmadıqda və nəticədə zərər çəkmiş şəxsə maddi zərər vurulduqda, onun əməli o halda dələduzluq kimi qiymətləndirilir ki, təqsirkarın özgə əmlakının talanmasına və ya əmlaka olan hüquqa yiyələnməsinə yönəlmiş niyyəti həmin əmlakı və ya əmlaka olan hüququ əldə edəndə yaranmış olsun.

Şəxsin əmlakın ona verilməsi ilə bağlı öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün əvvəlcədən real maliyyə imkanlarının, yaxud əmlakın idarə edilməsi üçün onun icazəsinin olmaması, əmlakı (əmlaka olan hüququ) əldə edərkən saxta sənədlərdən istifadə etməsi, başqa şəxslərə və ya kredit təşkilatlarına borcunun və ya girovda əmlakının olması haqda məlumatları gizlətməsi, əqdin bağlanması zamanı tərəflərdən biri kimi çıxış edən yalançı müəssisələr yaratması onun özgə əmlakının talanmasına yönəlmiş niyyətinin olmasına dəlilət edən hallar kimi çıxış edə bilər. Lakin bu halların da mövcud olması birmənalı olaraq şəxsin dələduzluq cinayətini törətməsi barədə nəticəyə gəlmək üçün əsas vermir və hər bir konkret işin hallarına əsaslanaraq təqsirkarın üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmək niyyətində olmaması müəyyən edilməlidir.

Məhkəmə kollegiyası vurğulamağı lazım bilir ki, Ali Məhkəmənin Plenumunun təhlil edilən qərarında dələduzluğun bir sıra digər cinayətlərdən, o cümlədən istehlakçıları aldatma cinayətindən (CM-nin 200-ci maddəsi) fərqləndirən cəhətləri barədə məhkəmələrə müvafiq izahlar, konkret hallarda əməlin CM-nin 178-ci maddəsi, yaxud da CM-nin başqa maddəsi ilə tövsiyə edilməsinin xüsusiyyətlərinə dair lazımi tövsiyələr verilmişdir.

Belə ki, göstərilən qərarın 12-ci bəndində məhkəmələrə izah edilmişdir ki, şəxsin qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaqla standartlara uyğun olmayan xidmət göstərərək və ya məhsul (məsələn, yeyinti məhsulları, içkilər və sair) istehsal edərək onların qiymətinə təsir göstərən

əsl keyfiyyəti və xüsusiyyətləri barədə məlumatları mal satan və ya əhaliyə xidmət göstərən təşkilatlardan, həmçinin, ticarət (xidmət) sahəsində fərdi sahibkar qismində qeydə alınmış fiziki şəxslərdən və ya istehlakçılardan gizlətməklə onlara xidmət göstərməsi və ya məhsulları satması həm dələduzluq, həm də qanunsuz sahibkarlıq (CM-nin 192-ci maddəsi) kimi qiymətləndirilməlidir.

Eyni əməllər qanuna müvafiq olaraq qeydiyyatda alınmış mal satan və ya əhaliyə xidmət göstərən təşkilatlarda, həmçinin ticarət (xidmət) sahəsində fərdi sahibkar qismində qeydə alınmış fiziki şəxslər tərəfindən törədildikdə və istehlakçıya vurulmuş ziyan xeyli miqdar təşkil etdikdə həmin əməllər istehlakçıları aldatma və ya pis keyfiyyətli məhsul istehsal etmə və satma kimi qiymətləndirilərək CM-nin 200-ci maddəsi ilə tövsif edilir.

Kassasiya protestinin müəllifinin də razılaşdığı hala görə, "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət 28 dekabr 2013-cü il tarixdə VÖEN x alaraq qeydiyyat ünvanı AZ1154, Bakı şəhəri Nərimanov rayonu, Çaykovski küçəsi, ev 4, mənzil 58 olmaqla rəsmi qeydiyyatdan keçmiş və Bakı şəhərinin müxtəlif rayonlarında, habelə Gəncə və Sumqayıt şəhərlərində yerləşdirilmiş mağazalar vasitəsilə qanuni sahibkarlıq fəaliyyəti (qadınlar üçün geyim mallarının perakəndə satışı) ilə məşğul olmuş, hətta məhkəmələrin gəldiklə nəticəyə vergiləri tam şəkildə, dövlət ittihamçısının qeyd etdiyi kimi isə, müəyyən məbləğdə dövlət büdcəsinə ödəmişdir.

Bu baxımdan, məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, həmin MMC-nin vəzifəli şəxsləri hesab edilən Məhkum 1un, Məhkum2un və Məhkum3un qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmalarından söhbət gedə bilməz və ibtidai araşdırma orqanı da belə nəticəyə gəlmədiyindən onlara qarşı qanunsuz sahibkarlığa görə cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutulmuş CM-nin 192-ci maddəsi ilə ittiham irəli sürməkdən imtina etmişdir.

Buna baxmayaraq, ibtidai araşdırma orqanı tərəfindən Ali Məhkəmənin Plenumunun hüquqi mövqeyinə (dələduzluq cinayətlərinə dair işlər üzrə vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması məqsədilə Plenum tərəfindən 11 iyun 2015-ci il tarixdə qəbul edilmiş qərarla əksini tapan izah və tövsiyələrə) zidd olaraq Məhkum 1a, Məhkum2a və Məhkum3a, hər birisinə mütəşəkkil dəstə şəklində etibardan sui-istifadə etmə və aldatma yolu ilə özgənin əmlakını ələ keçirməklə dələduzluq etməyə, habelə mütəşəkkil dəstə halında etibardan sui-istifadə etmə və aldatma yolu ilə özgənin əmlakını ələ keçirib külli miqdarda ziyan vurmaqla təkrar dələduzluq cinayətini törətməyə hazırlıq işlərini həyata keçirməyə görə müvafiq olaraq CM-nin 178.3.1, 28, 178.3.1 və 28, 178.3.2-ci maddələri ilə ittiham elan edilmişdir.

Lakin ibtidai araşdırma zamanı toplanmış və məhkəmə iclaslarında araşdırılmış sübutlarla dəqiqliklə, mübahisəsiz olaraq müəyyən edilmişdir ki, Məhkum 1, Məhkum3 və Məhkum2 qeyriləri ilə birlikdə özgənin əmtəə nişanlarından və əmtəələrin mənşə yerinin adlarından qanunsuz istifadə etməklə, malların istehlak xüsusiyyəti və keyfiyyətinə dair istehlakçıları ziyan vurmaqla qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında aldatmaq barədə razılıq əldə etmiş, bu məqsədlə qeyrilərinin istintaqa məlum olmayan mənbədən naməlum vaxtlarda və şəraitlərdə əldə etdikləri xarici ölkələrdə fabrik üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, kустar qaydada adi sex şəraitində istehsal olunmuş aşağı və orta keyfiyyətli müxtəlif çeşidli tikili məmulatlarını X22nün təsisçisi və direktoru olduğu "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi, Binə Ticarət mərkəzindəki Məhkum 1un rəhbərliyi və gündəlik nəzarəti altında fəaliyyət göstərən anbarda toplayıb orada yerləşən tikiş sexində həmin malların həqiqi mənşəyini, xüsusi keyfiyyətini və başqa xassələrini əks etdirən əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu etiket-yarlıqları xüsusi qaydada kəsib əvəzində bu əmtəələrin guya Türkiyə, Fransa və İtaliya Respublikalarında fabrik-zavod üsulu ilə istehsal olunmasına dair "Dolce&Gabbana", "Chanel", "Fendi", "X", "Valentino" və "Gucci" adı ilə tanınmış geyim brendlərinə aid əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu hazır etiket-yarlıqları və özləri tərəfindən sexdə xüsusi avadanlıq vasitəsilə çap olunmaqla hazırlanmış etiket-yarlıqları tikiş aparatları vasitəsilə malların üzərinə tikib özgənin əmtəə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından qanunsuz istifadə edərək həmin geyim əşyalarının Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbala Əliyev küçəsi, ev 15, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Füzuli küçəsi, ev 79, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsi, ev 3018, mənzil 34A, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şıxəli Qurbanov küçəsi, ev 17, Bakı şəhəri,

Yasamal rayonu, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi, ev 148, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Nizami küçəsi, ev 50, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Fətəli xan Xoyski prospekti, 830-835-ci məhəllə, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Təbriz küçəsi 106 ünvanında yerləşən "Metropark" Ticarət və əyləncə mərkəzi, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, 8-ci mikrorayon, Heydər Hüseynov küçəsi, ev 13, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Qara Qarayev prospekti, ev 65D, Sumqayıt şəhəri, Sülh küçəsi, ev 370E və Gəncə şəhərində "X" adı altında fəaliyyət göstərən direktoru olduğu "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə aid mağazalarda satışının həyata keçirilməsini təşkil etmiş, 23 yanvar 2019-cu il tarixdə Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsi, ev 3018, mənzil 34A ünvanında fəaliyyət göstərən "X" mağazalar şəbəkəsinə aid "Əcəmi 2" şərti adlı mağazaya həmin gün saat 13 radələrində müştəri kimi gəlmiş Zərərçəkmiş şəxsə mağazanın meneceri Şahid 1 və satıcıları vasitəsilə malların həqiqi əmtəə nişanları, istehsalçının adı, mənsubiyyəti və yeri barədə yalan məlumat verməklə, istehlak xüsusiyyəti və keyfiyyəti ilə bağlı aldadaraq daha inandırıcı və cəlbədici görünməsi üçün "əndirim kampaniyası" adı altında real bazar qiyməti 50 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın paltosunu 99 manata, real bazar qiyməti 135 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd kaşemir qadın paltosunu 269 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın gödəkcəsini 79 manata, real bazar qiyməti 35 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın gödəkcəsini 69 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün uzunqol koftanı 80 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün uzunqol koftanı 80 manata, real bazar qiyməti 40 manat təşkil edən "Made in Turkey Lady Karen Dress" markalanma yazılı 1 ədəddonu 79 manata, real bazar qiyməti 82 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün plışı 161 manata, real bazar qiyməti 57 manat təşkil edən "X" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün uzun biçimli gödəkcəni 95 manata və real bazar qiyməti 18 manat təşkil edən "Made in Turkey Fendi Roma" markalanma yazılı 1 ədəd qadın üçün qısa biçimli gödəkcəni 35 manata sataraq adi şəraitində istehsal edilmiş orta keyfiyyətli həmin tikili məmulatlarının real orta bazar qiymətləri ilə müqayisədə yarıqda qeyd edilən cəmi 509 manat artırılmış qiymətlərlə, ümumilikdə 1.046 manata satılması nəticəsində zərərçəkmiş şəxs Zərərçəkmiş şəxsə xeyli miqdarda - 509 manat məbləğində ziyan vurmuşlar.

Bundan başqa, həmin sübutlarla həmçinin təsdiq olunmuşdur ki, Məhkum 1, Məhkum3 və Məhkum2 qeyriləri ilə birlikdə özgənin əmtəə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından istifadə edərək, istintaqa məlum olmayan mənbədən naməlum vaxtlarda və şəraitlərdə əldə etdikləri xarici ölkələrdə fabrik-zavod üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, aşağı və orta keyfiyyətli müxtəlif çeşidli tikili məmulatlarını Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi, Binə Ticarət mərkəzindəki Məhkum 1-un rəhbərliyi və gündəlik nəzarəti altında fəaliyyət göstərən anbarda toplayıb orada yerləşən tikiş sexində həmin malların həqiqi mənşəyini, xüsusi keyfiyyətini və başqa xassələrini əks etdirən əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu etiket-yarlıqları xüsusi qaydada kəsib əvəzində bu əmtəələrin guya Türkiyə, Fransa və İtaliya Respublikalarında fabrik-zavod üsulu ilə istehsal olunmasına dair "Dolce&Gabbana", "Chanel", "Fendi", "X", "Valentino" və "Gucci" adı ilə tanınmış geyim brendlərinə aid əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilərin qeyd olunduğu hazır etiket-yarlıqları və özləri tərəfindən sexdə xüsusi avadanlıq vasitəsilə çap olunmaqla hazırlanmış etiket-yarlıqları tikiş aparatları vasitəsilə malların üzərinə tikməklə dəyişdirilmiş cəmi 187 adda 7755 ədəd, real bazar dəyəri 341973 manat təşkil edən müxtəlif çeşidli fabrik-zavod üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, aşağı keyfiyyətli kустar qaydada adi sex şəraitində istehsal edilmiş orta keyfiyyətli tikili məmulatlarını özgənin əmtəə nişanından və əmtəənin mənşə yerinin adından qanunsuz istifadə edib külli miqdarda ziyan vurmaqla Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbəla Əliyev küçəsi, ev 15, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Füzuli küçəsi, ev 79, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsi, ev 3018, mənzil 34A, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şıxəli Qurbanov küçəsi, ev 17, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi, ev 148, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Nizami küçəsi, ev 50, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Təbriz küçəsi, 106 ünvanında yerləşən "Metropark" Ticarət və əyləncə mərkəzi, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, 8-ci mikrorayon, Heydər Hüseynov küçəsi, ev 13, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Qara Qarayev prospekti, ev 65D və Sumqayıt şəhəri, Sülh küçəsi, ev 370E

ünvanlarında "X" adı altında fəaliyyət göstərən "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə aid mağazalarda satılması üçün "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi, "Binə" Ticarət mərkəzindəki anbarda, orada yerləşən tikilmiş sexində və yuxarıda qeyd olunan mağazalarda saxlamış, Zərərçəkmiş şəxsin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsində başlanmış cinayət işinin istintaqı zamanı Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarları əsasında 02 və 04 fevral 2019-cu il tarixlərində həmin idarənin əməkdaşları tərəfindən qeyd olunan ünvanlarda yerləşən "X" şəbəkəsinə aid anbarda, sexdə və mağazalarda axtarışlar aparılarkən üzərindəki əmtəə nişanları və coğrafi göstəriciləri dəyişdirilmiş 187 adda, 7.755 ədəd saxta etiket-yarlıqlar tikilmiş geyim əşyaları saxlanıldıkları yerlərdən aşkar edilərək götürülmüşdür.

İşin digər mübahisəsiz halı isə ondan ibarətdir ki, konkret vergi ödəyicisi kimi dövlət qeydiyyatına alınmış "X" MMC-nin timsalında qanuni ticarət (mağazalar) şəbəkəsi mövcud olmuşdur, həmin mağazalar şəbəkəsi qanuni fəaliyyət göstərərək pərakəndə ticarətlə məşğul olmuş (məhkumlar Məhkum 1un və Məhkum3un kassasiya protestinə məhkəmə baxışı iclasında verdikləri izahatlarına görə həmin mağazalardan ikisi hal hazırda da qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq fəaliyyətlərini davam etdirirlər) və onlar rəsmi vergi ödəyicisi kimi vergiləri dövlət büdcəsinə ödəmişlər. İş üzrə yeganə zərər çəkmiş şəxs kimi tanınmış, istintaqın gəldiyi nəticəyə görə ona satılmış geyim əşyalarının artırılmış qiymətlərlə təklif olunması səbəbindən 509 manat zərər vurulduğu qeyd olunan Zərərçəkmiş şəxsin isə başqa hər hansı istehlakçının nəinki geyim əşyalarının istehlak xüsusiyyətləri və keyfiyyəti ilə bağlı, ümumiyyətlə "X" MMC-nin fəaliyyətinin hər hansı başqa təfərrüatları ilə əlaqədar şikayət etməsi araşdırılmış sübutlarla müəyyən edilməmişdir.

Cinayət işinin materiallarından göründüyü kimi, işin bu faktiki halları müəyyən edilərkən, birinci instansiya məhkəməsi həm məhkum olunmuş şəxslər Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un cinayət təqibinin bütün mərhələlərində verdikləri eyni məzmunlu və etirafedici ifadələrinə, zərər çəkmiş şəxs Zərərçəkmiş şəxsin, çoxsaylı şahidlərin ifadələrinə, iş üzrə keçirilmiş ekspertiza rəylərinə və iş üçün əhəmiyyət kəsb edən sənədlərə əsaslanmış, bu zaman CPM-nin 125.2-ci maddəsində göstərilən yolverilməz sübutlardan istifadə etməmiş, həmin sübutların hamısı geniş şəkildə məhkəmənin hökmündə təsvir edilərək onlara qanuna müvafiq qaydada qiymət verilmiş və buna görə də, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin məhkəmə Kollegiyası kimi, kassasiya Kollegiyası da həmin sübutların etibarlı olaraq təkrarən təsvirinə ehtiyac görmür.

Eyni zamanda məhkəmə araşdırdığı sübutları məhkum olunmuş şəxslər tərəfindən hökmün təsviri-əsaslandırıcı hissəsində göstərilən əməlləri törətmələri barədə nəticəyə gəlmək üçün kifayət hesab etmiş və apellyasiya instansiyası məhkəməsi də haqlı olaraq bu nəticə ilə razılaşmışdır.

Bu baxımdan məhkəmə Kollegiyası hesab edir ki, məhkum olunmuş şəxslərin törətdikləri əməllər dələduzluq və dələduzluğa hazırlıq cinayətləri kimi deyil, zərərçəkmiş Zərərçəkmiş şəxsə münasibətdə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən istehlakçıları aldatma, yəni mal satan və ya əhaliyə xidmət göstərən təşkilatlarda, həmçinin ticarət (xidmət) sahəsində fərdi sahibkar qismində qeydə alınmış fiziki şəxslər tərəfindən malın (xidmətin) ölçüsünə, çəkisinə, hesabına, habelə istehlak xüsusiyyəti və ya keyfiyyətinə dair istehlakçını xeyli miqdarda aldatma və külli miqdarda ziyan vurmaqla özgənin əmtəə və ya xidmət etmə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından və ya eynicinsli əmtəələrin adına oxşar adlardan istifadə olunması kimi düzgün qiymətləndirilərək əsaslı və qanuni olaraq CM-nin 200.2.2 və 197.2-ci maddələri ilə tövsif edilmişdir.

Həmçinin məhkəmələr Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un 187 adda 7755 ədəd, real bazar dəyəri 341973 manat təşkil edən müxtəlif çeşidli fabrik-zavod üsulu ilə istehsal edilmiş məmulatlara aid olmayan, aşağı keyfiyyətli kустar qaydada adi sex şəraitində istehsal edilmiş orta keyfiyyətli tikili məmulatlarını özgənin əmtəə nişanından və əmtəənin mənşə yerinin adından qanunsuz istifadə edib külli miqdarda həmin əmlakı satmağa, yəni istehlakçıları aldatmağa yönəlmiş cinayəti törətməyə hazırlıq kimi qiymətləndirməkdən və CM-nin 28, 200.2.2-ci maddəsi ilə tövsif etməkdən haqlı olaraq imtina etmişlər ona görə, CM-nin 200.2.2-ci maddəsinin sanksiyasında beş min manatdan yeddi min manatadək miqdarda cərimə və ya üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə altı

ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzaları nəzərdə tutulmuşdur ki, buna görə həmin cinayət CM-nin 15.2-ci maddəsinə əsasən böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlər kateqoriyasına aiddir.

Belə ki, qeyd edilən maddəyə görə, qəsdən və ya ehtiyatsızlıqdan törədilməsinə görə bu Məcəllə ilə azadlıqdan məhrum etmə ilə bağlı olmayan cəza nəzərdə tutulmuş əməllər, yaxud qəsdən və ya ehtiyatsızlıqdan törədilməsinə görə bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş azadlıqdan məhrum etmə cəzasının yuxarı həddi iki ildən artıq olmayan əməllər böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlər hesab olunur.

CM-nin 28.2-ci maddəsinə əsasən isə yalnız ağır və xüsusilə ağır cinayətlərin törədilməsinə yönəlmiş hazırlıq cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

Məhkəmə kollegiyası həmçinin ibtidai araşdırma orqanının məhkum olunmuş şəxslərə elan olunmuş ittihamda göstərilən geyim əşyalarının bazar qiymətlərindən bəla satılması ilə bağlı ittihamın hüquqi əsasının mövcud olmadığını da vurğulamağı zəruri hesab edir. Belə ki, məhkəmələrin də qeyd etdiyi kimi, sərbəst bazar münasibətləri şəraitində özəl sahibkarlıq fəaliyyəti çərçivəsində pərakəndə ticarət zamanı geyim əşyalarının qiymətlərinin konkret həddinin müəyyənləşdirilməli olmasını tələb edən hər hansı normativ və ya qeyri-normativ akt mövcud deyildir. Ticarət obyektindən geyim əşyasının əldə edilməsi ilk növbədə mülki münasibətləri əks etdirən hüquqi müstəvidəki alqı-satqı müqaviləsidir.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəllənin 398-ci maddəsinə əsasən müqavilənin icrası tərəflərin razılaşması ilə müəyyənləşdirilmiş qiymət üzrə ödənilir. Yalnız qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilən və ya tənzimlənən qiymətlər (tariflər, normalar, dərəcələr və s.) tətbiq edilə bilər. Konkret halda geyim əşyalarına isə heç bir tənzimlənən qiymətlər tətbiq olunmamışdır.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəllənin 581-ci maddəsinin tələblərinə görə, satıcı alıcıya keyfiyyəti alqı-satqı müqaviləsinə uyğun gələn əşya verməyə borcludur.

Bu norma hazırkı cinayət işi üzrə müəyyən edilmiş hallara münasibətdə tətbiq edilərkən görünən odur ki, "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətini təmsil edən şəxslərin təmsalında satıcı bu öhdəliyini qəsdən icra etməmişdir. Belə olan hal üçün qanunazidd əməlin qarşısının alınması və təqsirkarın cəzalandırılması üçün dövlət ilkin olaraq inzibati məsuliyyət müəyyən etmişdir.

Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un və qeyrilərinin törətdikləri əməl mal satan şəxslər tərəfindən malın istehlak xüsusiyyətinə, keyfiyyətinə dair istehlakçının aldadılmasında ifadə olunmuşdur ki, belə əməllərə görə həm Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 447-ci maddəsində, həm də CM-nin 200-cü maddəsində məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Göstərilən normalarda nəzərdə tutulmuş inzibati xətanın və cinayətin obyektı isə əmtəələrin (xidmətlərin) istehsalı və satışı prosesində istehsalçı və ya satıcı ilə istehlakçı arasında yaranan münasibətlərdir. Əlavə obyekt qismində istehlakçının həyat və sağlamlığı, habelə əmlak mənafeləri çıxış edə bilər.

Cinayət qanunvericiliyinin normalarının tələbləri baxımından iqtisadi fəaliyyət sahəsində olan digər cinayətlərdən fərqli olaraq, CM-nin 200-ci maddəsində istehlak sahəsində yol verilən ictimai təhlükəli qəsdlərə görə məsuliyyət müəyyən edilmişdir. Belə qəsdlər, bir tərəfdən istehlakçıların aldadılması yolu ilə istehsalçının və ya satıcının əsassız varlanması, digər tərəfdən isə pis keyfiyyətli əmtəələrin (xidmətlərin) satışı müqabilində istehlakçıların öz əmlaklarından (hansısa məbləğdə pul kütləsindən) məhrum edilmələri, yaxud da həyat və sağlamlıqlarına zərər vurulması ilə nəticələnə bilər.

Hazırkı işin hallarına görə, istehlakçı Zərərçəkmiş şəxs aldadılaraq məhz keyfiyyətsiz qadın paltarlarını əldə etməsi, yəni ona belə malların satılması nəticəsində öz əmlakı olan puldan məhrum olunmuş və məhkum olunmuş və digər şəxslərin bu hərəkətləri ilə ona xeyli miqdarda ziyan vurulmuşdur.

Məhkəmə kollegiyası bununla bağlı kassasiya protestinin dəlilləri ilə razılaşmayaraq rəsmi qaydada sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmuş Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un hərəkətlərində dələduzluq cinayətinin əlamətlərini görmür və bir daha onların qabaqcadan əlbir olmuş bir qrup şəklində törətdiyi bu əməllərin istehlakçıya xeyli miqdarda ziyan vurmaqla onun aldadılması kimi ixtisaslaşdırılmasını düzgün sayır.

Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un CM-nin 213.3-cü maddəsi ilə təqsirləndirilmələrinə dair hissənin əsassız olaraq onlara elan olunmuş ittihamdan xaric edilməsi ilə bağlı kassasiya protestinin dəlillərinə cavab verilməsi üçün məhkəmə kollegiyası cinayət işi üzrə toplanmış və birinci instansiya məhkəməsinin məhkəmə iclasında araşdırılmış aşağı sübutların təhlil edilməsini məqsədə müvafiq sayır.

Belə ki, ibtidai araşdırma zamanı təyin edilərək keçirilmiş və iş materiallarına əlavə olunmuş məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının 16 may 2019-cu il tarixli 11939 nömrəli rəyindən görünür ki, barələrində cinayət təqibi həyata keçirilən şəxslərə aid mağaza və saxlanc yerlərindən aşkar edilərək götürülmüş sənədlərin və elektron məlumat daşıyıcıları əsasında rəy verilərək yalnız 19 mart 2019-cu il tarixli mütəxəssis rəyinə birbaşa istinad edilməklə həmin rəydə göstərilənlər təkrarlanmış və eyni məzmununda nəticə verilərək göstərilmişdir ki, "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (VÖEN X) dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayındırılmış verginin məbləği müvafiq ödənişləri çıxılmaqla 6290048,31 (6516829,39 - 226780,99) manat kimi müəyyən edilir.

İşə birinci instansiya məhkəməsində baxılarkən müdafiəçi Səməd İsmayilovun müdafiəçisi Səfərov Abuzər Qulamhüseyn oğlu məhkəməyə "Alternativ Ekspertiza Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ekspert-mühasibi tərəfindən verilmiş 11 noyabr 2020-ci il tarixli 343 sayılı ekspert rəyini təqdim etmiş və həmin rəydə göstərilənlərə əsasən iş üzrə təkrar məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının keçirilməsi barədə vəsatət qaldırmışdır.

Göstərilən rəylə müəyyən edilir ki, mühasibat uçotu qeydlərinin, təsərrüfat subyektlərinin maliyyə vəziyyətinin və maliyyə-iqtisad göstəricilərinin tədqiqı metodu əsasında "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində 01 yanvar 2015-ci il tarixdən 31 dekabr 2018-ci il tarixədək olan dövrdə elektron fayl (qara mühasibatlıq) məlumatları üzrə normativ sənədlər və digər qanunvericilik aktlarının tələblərinə əsasən vergidən yayınma hallarının olub- olmaması araşdırılmışdır. Hal-hazırkı ekspertiza məhkəmə araşdırılması zamanı müəyyən edilmiş halları nəzərə alaraq Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsini, "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu (maddə 2.1.6), "Sənədlər və sənəd dövriyyəsi haqqında" normativ sənədi rəhbər tutaraq aparılan tədqiqat üzrə qeyd olunur ki, mühasibat uçotu - mühasibat uçotu subyektlərinin aktivləri, öhdəlikləri, kapitalı, gəlir və xərcləri barədə məlumatların yığılması, qeydiyyatı və ümumiləşdirilməsi, habelə maliyyə vergi və digər hesabatların tərtib edilməsi məqsədilə baş vermiş maliyyə-təsərrüfat əməliyyatları üzrə ilkin uçot sənədləri əsasında məlumatların analitik və sintetik uçotunun aparılmasıdır. Mühasibat ekspertizası ilkin sənədlərin məlumatları əsasında aparılan tədqiqatdır. İlkin uçot sənədlərinin rəsmiləşdirilməsinə dair tələblər mühasibat uçotu sahəsini tənzimləyən normativ-hüquqi aktlarda müəyyən edilmişdir. Bu sənədlər təsərrüfat əməliyyatları haqqında etibarlı məlumatları əks etdirməli və həmin əməliyyatların həyata keçirildiyi anda zəruri rekvizitlər doldurulmaqla nümunəvi formalı blanklarda tərtib edilməlidir. Mühasibat uçotunda əks etdirilən ilkin sənədlərdə onların təkrar istifadəsinin mümkünlüyünü istisna edən qeydlər olmalıdır. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin "Vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusuna görə məsuliyyətə cəlb etmənin və maliyyə sanksiyalarının alınmasının müddəti" barədə 56.1 maddəsində bildirilir ki, "vergi qanunvericiliyinin pozulması anından 3 il keçmişdirsə, şəxs həmin qanunvericiliklə bağlı hüquq pozuntusunun törədilməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilə bilməz və vergi öhdəliyi yarana bilməz. Bu baxımdan Vergi Məcəlləsinin qeyd olunan maddəsinə əsasən 2015-ci il üzrə vergilərin və maliyyə sanksiyalarının hesablanıb şəxsdən tələb edilməsi əsaslı hesab edilə bilməz.

İş materiallarından göründüyü kimi, Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin İstintaq Şöbəsi tərəfindən "X" adı altında fəaliyyət göstərən geyim mallarının pərakəndə satışı mağazaları üzrə aparılan cinayət işinə əlavə edilmiş elektron fayl (qara mühasibatlıq) sənədlərinin məlumatları əsasında 01 may 2015 – 31 dekabr 2018-ci il tarixlərini əhatə edən hesabat dövrü üzrə satış dövriyyəsinin ümumilikdə 38331649,41 manat (ƏDV daxil) və vergi ödəyicisinin təqdim etdiyi bəyannamə məlumatları üzrə satış dövriyyəsinin 1238615,75 manat olduğu müəyyən edilmişdir.

Təqdim olunmuş sənədlərlə "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (şirkət) ilə "FEN-ka" və "FEN-ka XL" şirkətləri arasında 15 yanvar 2015-ci il tarixdə "satış sözleşməsi" bağlanmış, sözleşmənin 2-ci bəndinə əsasən "X" tərəfindən qəbul edilən malların dəyərinin satıldıqca

ödəniləcəyi, habelə sənədin 3-cü bəndində sezon sonunda satılmayan malların geri qaytarılması razılaşdırılmışdır. Bu razılaşmaya əsasən 2016-2018-ci illərdə malların geri qaytarılmasına dair məhkəməyə təqdim edilmiş sənədlərə əsasən cəmi 12850255,94 manat dəyərində mal geri qaytarılmışdır, o cümlədən: 2016-cı ildə - 7591095,60 manat (15.08;01.09;15.09;05.10;21.11 2016-cı il tarixli sənədlərlə); 2017-ci ildə - 2799792,44 manat (15.07;01.08;20.11;23.11;14.12 2017-ci il tarixli sənədlərlə); 2018-ci ildə - 2459367,90 manat (29.10;20.12;20.12 və 29.12. 2018-ci il tarixli sənədlərlə) dəyərində. Elektron fayllar (qara mühasibatlıq) üzrə uçota alınmış və ibtidai istintaq zamanı satış dövryyəsinə aid edilmiş malların qeyd olunan sənədlər əsasında geri qaytarıldığı məhkəmə araşdırılması ilə sübut olunduğu təqdirdə 2016-2018-ci illər üzrə "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində mal qalığı 14272337,99 manat təşkil edir, o cümlədən 2016-cı il üzrə - 1285715,13 (8876810,73-7591095,60) manat; 2017-ci il üzrə - 5882602,63 (8682395,07-2799792,44) manat; 2018-ci il üzrə - 7104020,23 (9563388,13-2459367,90) manat dəyərində.

"X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində elektron fayllarda (qara mühasibatlıq) uçota alınmış mallara orta hesabla 30% ((20+30+40):3) ticarət əlavəsinin edildiyi nəzərə alınmaqla 2016-2018-ci illər üzrə malların alış qiyməti ilə dəyəri 9990636,59 (14272337,99-4281701,40) manat müəyyən edilir, o cümlədən: 2016-cı il üzrə - 900000,59 (1285715,13-385714,54) manat; 2017-ci il üzrə - 4117821,84 (5882602,63-1764780,79) manat; 2018-ci il üzrə - 4972814,16 (7104020,23-2131206,07) manat. "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti vergi orqanına müraciət edərək 31.01.2017-ci ildən 31.01.2022-ci il tarixədək olan dövrdə fəaliyyətini dayandırmışdır. Vergi orqanı tərəfindən qeyd olunan dövrdə şirkətdə operativ və ya səyyar vergi yoxlamaları aparıldığı iş materiallarından görünür. Digər tərəfdən iş materiallarından ibtidai istintaq zamanı "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində faktiki mal qalıqlarının yoxlanılmasının (inventarizasiyasının) aparıldığı müəyyən edilmir. 2016-2018-ci illərdə "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti tərəfindən mal göndərənlərə malların geri qaytarılması hallarının mövcudluğu və faktiki mal qalıqlarının yoxlanılmadığı hallar nəzərə alınaraq elektron fayllarda (qara mühasibatlıq) uçota alınmış malları satış dövryyəsinə aid edib ƏDV və digər vergilərin hesablanması əsaslı hesab edilə bilməz. Bu baxımdan ekspertiza tədqiqatı ilə müəyyən edilir ki, vergi ödəyicisi "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 58 və 71-ci maddələrinin, "Mühasibat uçotu haqqında" Qanunun, habelə "Sənədlər və sənəd dövryyəsi haqqında" normativ sənədin tələblərinə əməl edilməmiş, yəni ticarət şəbəkəsinə mədaxil edilmiş mallar nəzarət-kassa aparatlarında uçota alınmamışdır. Malların nəzarət-kassa aparatlarında uçota alınmamasına görə Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinə əsasən malların alış məbləğinin 10% miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilməlidir. Beləliklə, ticarət şəbəkəsinə malların nəzarət-kassa aparatlarında deyil, elektron fayllarda (qaramühasibatlıq) uçota alındığına görə "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə malların alış məbləğinin 10% miqdarında tətbiq edilməli olan maliyyə sanksiyasının məbləği 999063,66 (9990636,59x10%) manat müəyyən edilir, o cümlədən: 2016-cı il üzrə - 90000,06 (900000,59x10%) manat; 2017-ci il üzrə - 411782,14 (4117821,84x10%) manat; 2018-ci il üzrə - 497281,42 (4972814,16x10%) manat.

Göründüyü kimi, məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının 16 may 2019-cu il tarixli 11939 sayılı rəyində 01 fevral 2015-ci il tarixdən 01 yanvar 2019-cu il tarixədək olan dövr üzrə "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti tərəfindən 6.290.048 (6.516.829,39-226.780,99) manat vergi məbləğinin dövlət büdcəsinə ödənilməsindən yayındırıldığı qeyd edilsə də, müdafiəçi tərəfindən təqdim olunmuş rəydə vergidən yayınma halının olmadığı, ticarət şəbəkəsinə mədaxil edilmiş malların nəzarət-kassa aparatlarında uçota alınmadığı, buna görə də Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinə əsasən 999063,66 (9990636,59x10%) manat məbləğində maliyyə sanksiyasının tətbiq edilməli olması göstərilmişdir.

Qeyd olunan rəylər arasında ziddiyyət olduğundan birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən 16 noyabr 2020-ci il tarixdə keçirilən məhkəmə iclasında müdafiəçi A.Q.Səfərovun təkrar məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının təyin olunaraq keçirilməsi haqda vəsatəti təmin olunmuş və həmin tarixli qərarla iş üzrə təkrar məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizası təyin olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzi tərəfindən verilmiş 28 dekabr 2020-ci il tarixli 9/5399 sayılı rəydə ekspertlər qarşısında qoyulmuş suallara cavab olaraq 11 noyabr 2020-ci il tarixli 343 sayılı ekspert rəyində göstərilənlər təsdiq edilmiş və həmin rəyin nəticə hissəsində qeyd olunmuşdur ki, əsaslandırma qeyd olunanlar, o cümlədən, elektron fayllarda (qara mühasibatlıq) uçota alınmış və ibtidai istintaq zamanı satış dövryyəsinə aid edilmiş malların "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (şirkət) ilə "X" və "X" şirkətləri arasında

15.01.2015-ci il tarixli satış sözleşməsi əsasında geri qaytarıldığı, həmçinin Vergi Məcəlləsinin 56.1-ci maddəsinin tələbləri də nəzərə alındıqda, "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində 01.12.2015-ci il tarixdən 01.01.2019-cu il tarixədək olan dövr ərzində vergiləri və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma halları deyil, ticarət şəbəkəsinə mədaxil edilmiş malların nəzarət-kassa aparatlarında uçota alınmaması halları müəyyən edilir. Belə olduğu halda Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinə əsasən "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə malların alış məbləğinin 10%-i miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilməlidir və iş materiallarına əsasən tətbiq edilməli olan həmin maliyyə sanksiyasının məbləği 999063,66 (999063,66x10%) manat müəyyən edili, o cümlədən: 2016-cı il üzrə - 90000,06 (90000,06x10%) manat; 2017-ci il üzrə - 411782,14 (411782,14x10%) manat; 2018-ci il üzrə - 497281,42 (497281,42x10%) manat.

Beləliklə, məhkəmə kollegiyası "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində 01 dekabr 2015-ci il tarixdən 01 yanvar 2019-cu il tarixədək olan dövr ərzində vergiləri və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma hallarının deyil, ticarət şəbəkəsinə mədaxil edilmiş malların nəzarət-kassa aparatlarında uçota alınmaması halları müəyyən edildiyindən Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinə əsasən "X" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə malların alış məbləğinin 10%-i miqdarında - 999063,66 manat maliyyə sanksiyası tətbiq edilməli olduğuna dair iki ekspertiza rəylərini, bu rəyləri tamamlayan digər mötəbər sübutların, əsasən də mühasibatlıq sənədlərinin və müqavilələrin mövcudluğunu nəzərə alaraq belə qənaətə gəlir ki, birinci instansiyası məhkəməsi düzgün olaraq Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un, hər birisinin CM-nin 213.3-cü maddəsi ilə təqsirlə bilinməsinin istisna olunması və bu maddənin onlara elan olunmuş ittihamdan xaric edilməsi haqqında qanuni nəticəyə gəlmiş, apellyasiya instansiyası məhkəməsi də haqlı olaraq bu nəticə ilə razılaşmışdır.

Bu nəticə ilə bağlı məhkəmə kollegiyası Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin aşağıdakı normalarına da istinad etməyi zəruri bilir.

Belə ki, Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 56.1-ci maddəsinə əsasən, bu Məcəlləsinin tələblərinin (məcburi dövlət sosial sığorta, işsizlikdən sığorta və icbari tibbi sığorta haqları istisna olmaqla) pozulması anından 3 il (xaricdə əldə olunan gəlirlər üzrə xarici dövlətlərin səlahiyyətli orqanlarından müvafiq məlumatlar daxil olduğu hallarda həmin gəlirlər üzrə 5 il, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsinə uyğun olaraq təyin edilən vergi yoxlamalarında isə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə müvafiq olaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddəti) keçmişdirsə, şəxs həmin hüquq pozuntusunun törədilməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilə bilməz və vergi öhdəlikləri yarana bilməz. Bu maddə ilə müəyyən edilən müddət bu Məcəllənin 49.1-ci maddəsinə uyğun olaraq məsuliyyətə cəlb edilməsi barədə qərarın qəbul edilmə tarixindən asılı olmayaraq səyyar vergi yoxlamasının keçirilməsi barədə vergi orqanının qərar qəbul etdiyi tarixdən əvvəlki müvafiq dövrü əhatə edir.

Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinin tələblərinə görə, səyyar vergi yoxlaması və operativ vergi nəzarəti zamanı vergi ödəyicisinə məxsus pul vəsaitlərinin uçotdan yayındırılmasına görə, bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotu aparılmadıqda, habelə bu Məcəllənin 71.1.1-ci maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla vergi ödəyicisinin sahibliyində olan mallara dair elektron qaimə-faktura, əvvəlcədən sifariş edilmədən təqdim edilən mallar üzrə malların təhvil-qəbul aktı, idxal gömrük bəyannaməsi və bu bəyannamə ilə bağlı hesab-faktura (invoys), bu Məcəllənin 71.2-ci maddəsində göstərilən elektron alış aktları, elektron qaimə-faktura təqdim ediləndə komissiyaya, emala və saxlamaya (məsuliyyətli mühafizəyə) götürülmüş mallaragörə təhvil-qəbul aktı və qaytarılmış mallara dair malların qaytarılması aktı olmadıqda alıcıya təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə malların dəyərinin 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və daha çox dəfə yol verdikdə 40 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Qeyd olunmalıdır ki, işə birinci instansiya məhkəməsində baxılarkən təkrar məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının 28 dekabr 2020-ci il tarixli 9/5399 sayılı rəyi elan olunduqdan sonra həmin məhkəmədə dövlət ittihamını müdafiə edən prokuror E.Ə.Həmzə təkrar komissiyon məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının keçirilməsi haqda vəsatət qaldırsa da, məhkəmənin 18 fevral 2020-ci il tarixli qərarı ilə isə həmin vəsatət təmin olunmasa da, istər hökmdən verilmiş apellyasiya protestinə ilkin baxış, istərsə də həmin protestə məhkəmə baxışı iclaslarında apellyasiya icraatı zamanı dövlət ittihamını müdafiə etmiş, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarından kassasiya protesti vermiş prokuror S.K.Sadiqov apellyasiya protestinə məhkəmə istintaqı aparılmadan, əlavə sübutlar tələb olunmadan baxılmasını təklif etmiş və birinci instansiya məhkəməsinin hökmün çıxarılması zamanı istinad etdiyi rəyləri kassasiya protestində mübahisələndirməsinə baxmayaraq, əlavə və ya təkrar, o cümlədən təkrar komissiyon

ekspertizasının təyin olunub keçirilməsinin zərur olması təşəbbüsü ilə çıxış etməyərək bu haqda vəsatət qaldırmamışdır.

Buna görə, apellyasiya instansiyası məhkəməsi belə vəsatət olmadığı halda cinayət prosesi iştirakçılarının, o cümlədən dövlət ittihamçısının rəylərini nəzərə alaraq apellyasiya protestinə məhkəmə istintaqı aparılmadan, əlavə sübutlar tələb edilmədən baxaraq birinci instansiya məhkəməsinin hökmünün qüvvədə saxlanılması haqqında 24 iyun 2021-ci il tarixli qərar qəbul etmişdir.

Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, həm hökmün, həm də göstərilən qərarın, onların çıxarılmasına əsas olmuş sübutların, o cümlədən məhkəmə baxışı zamanı təyin olunaraq keçirilmiş təkrar məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının rəyinin şübhə altına alınması mümkün deyil ona görə ki, qanuni yolla əldə edilmiş sübutlar qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada tədqiq edilərək mənsubiyyəti, mümkünlüyü və mötəbərliyi üzrə qiymətləndirilmiş və məhkəmələrin göstərilən yekun məhkəmə aktlarının çıxarılması zamanı CPM-nin 21, 33, 139, 349, 351 və digər maddələrində, habelə cinayət qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş tələblərinə əməl olunmuşdur.

Bütün yuxarıda göstərilənlərə əsaslanaraq məhkəmə kollegiyası dövlət ittihamçısının kassasiya protestinin dəlilləri ilə razılaşmayaraq onları qəbul edilməz sayır və qeyd edir ki, təsvir edilənlər apellyasiya instansiya məhkəməsi tərəfindən CPM-nin 416-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş hər hansı pozuntuya yol verilmədiyini, yəni apellyasiya instansiyası məhkəməsinin mübahisələndirilən qərarının qanuni və əsaslı olduğunu, onun kassasiya qaydasında ləğv edilməsi və ya dəyişdirilməsi üçün əsasların olmadığını göstərir.

Beləliklə, məhkəmə kollegiyası kassasiya protestinin təmin edilməsi haqqında dövlət ittihamçısı H.B.İmranovun və həmin protestin təmin edilməməsi barədə məhkumlar Məhkum 1un və Məhkum3un çıxışlarını dinləyərək belə qənaətə gəlir ki, yuxarıda şərh edilən əsaslara görə kassasiya protesti təmin edilməməli, Məhkum 1un, Məhkum3un və Məhkum2un, hər birisinin CM-nin 197.2-ci və 200.2.2-ci maddələri ilə təqsirli bilinib məhkum olunmasına dair cinayət işi üzrə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 24 iyun 2021-ci qərarı isə kassasiya protestinə münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Şərh olunanlara əsaslanaraq və Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcələsinin 419.10.1-ci maddəsini rəhbər tutaraq Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyası

QƏRARA ALDI:

Kassasiya protesti təmin edilməsin.

Məhkum 1un, Məhkum2nun və Məhkum3nun, hər birisinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcələsinin 197.2-ci və 200.2.2-ci maddələri ilə təqsirli bilinib məhkum olunmalarına dair cinayət işi üzrə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 24 iyun 2021-ci il tarixli qərarı kassasiya protestinə münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılsın.